

...yılmaz  
tarafından  
TÜSTAV'a  
taahhüt edilmiştir

BAĞIMSIZLIK  
DEMOKRASI  
SOSYALİZM  
İÇİN

# YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 43 - 3 ŞUBAT 1976 5 TL.



provokasyondan  
korkmamak

Malatya Valisi  
Size Sağlıklar  
Ergeç Soruşturmayla  
Çıkacaksınız

TÜSTAV

# CANA KIYAN «OPERASYON» LAR DURDURULMALIDIR

TİP Genel Başkanı Behice Boran 28 Ocak günü aşağıdaki demeci vermiştir:

"Polisin başta gelen görevi can güvenliğini sağlamak, korumaktır. MC iktidara geldiğinden beri durum tersine dönmeye başlamıştır. Komandoların peşi peşine düzenledikleri silahlı saldırıların hiçbirini önleyemeyen veya önlemeyen güvenlik kuvvetleri saldırsız, olaysız bir protesto yürüyüşü yapanların üzerine panzerlerle gidip bir gencin daha ölümüne, yedi kişinin daha yaralanmasına sebep oldular. Böyle bir davranış şiddet hareketlerini önleme ve bastırma değil tam tersine bu çeşit olayları yaratma, kışkırtma davranışıdır. Hiçbir gerekçeyle haklı, hatta mazur gösterilemez.

Güvenlik kuvvetlerinin, polisin, can güvenliğini koruma görevi, suçlular aranır, sanıklar tutuklanmaya çalışılırken de yerine getirilmesi gereken bir görevdir. Polisin görevi, sanıkları yakalayıp adalete teslim etmektir. Res'en cezalandırmak, ölüm cezasını infaz etmek değil. Gerek İstanbul'da Zeytinburnu'ndaki olayda gerekse Malatya olayında ilgili görevliler yetkilerinin dışında çıkmışlar, yakalanması gereken, henüz sanık durumunda olan kişilerin ölümüne sebep olmuşlardır. Malatya olayı konusunda çıkan çelişkili haberler ve ilgili yetkililerin verdikleri çelişkili beyanlar zihinlerde birtakım kuşku ve sorular yaratmaktadır. Olayın bu cephesinin mahkeme safhasına intikal etmesinin istenmemiş olabileceği ilk akla gelen ihtimaldir. Zeytinburnu ve Malatya olayları resmi makamlarca mutlaka açıklığa kavuşturulmalı, kamuoyuna inandırıcı bilgiler verilmelidir. Güvenlik görevilerinin can kıyan "operasyonları" mutlaka durdurulmalıdır."



Malatya'da  
"10-15 liraya satılan gazete"

MALATYA'DA ÜÇ GENCİN ÖLDÜRÜLMESİ İLE SONUÇLANAN SÜREK AVINDA SANIKLAR DEĞİL KANITLAR YOK EDİLDİ. ARTIK ÜÇ GENCİN, BİR BEKÇİ İLE BİR POLİSİN ÖLÜMÜYLE SONUÇLANAN OLAYIN SANIKLARI OLDUĞU, YALNIZCA MALATYA VALİSİ'NE AİT BİR İDDİA DEĞERİ TAŞIYOR. ÜÇ GENCİN ÖLDÜRÜLMESİNDEN SONRA VE TELAŞ İÇİNDE BİRBİRİNİ TUTMAYAN DEMEÇLER VEREN MALATYA VALİSİ, SÖZÜNE GÜVENİLMEZ BİR KİMSE OLDU.

## MALATYA VALİSİ, SİZE SAĞLIKLAR DİLERİZ ; ERGEÇ SORUŞTURMAYA ÇIKACAKSINIZ

1. Malatya'da bir bekçi ile bir polisin nasıl öldürülmüş oldukları ve kimler tarafından öldürüldükleri bugüne kadar aydınlanmamış bir olay durumundadır. Malatya Valisi, bir gece yarısı dört kişi ile çatışma sonucu, iki güvenlik görevlisinin öldüğünü açıkladı. Açıklamada, öldürülenlerden birisinin yaralı olarak arkadaşları tarafından kaçırıldığı yer aldı. Yaralı arkadaşlarını kaçıranlar, içinde Filistin Kurtuluş Örgütü'ne ait işaretlerle sol yayınlarla dolu bir parka ve çanta bırakmışlar. Bir yaralıyı kaçıranların bir parka ve çantayı unutmaları, olacak bir iş gibi görünmüyor.

2. Karanlıkta yapılan çatışmadan hemen sonra dört kişinin kimliklerinin bulunduğu iddia edildi. Bu da çok zor bir durum.

3. Bu iki zor durumdan ortaya çıkan bir durum var. Malatya Valisi ve polisi, İlker Akman ve arkadaşlarının Malatya çevresinde olduğunu biliyordu. Çatışma olayı ile İlker Akman ve arkadaşları arasında bir ilişki

olup olmadığı bugün bile bilinmiyor.

4. Burada çok karanlık bir nokta görülüyor. Malatya Valisi, İlker Akman ve arkadaşlarının öldürülmesiyle sonuçlanan operasyonun son sahnesine Babı Ali Matbuatının da katılmasına izin verdi. Tıpkı İstanbul Valisi'nin Zeytinburnu operasyonuna yine Babı Ali Matbuatının katılmasına izin vermesi gibi. Ancak dört sanıktan birisi yakalandığı halde, neden şimdiye kadar, tarafsız basının önüne çıkarılmadı? Yakalanan sanığın bir bekçi ve polisin ölümünün sorumluluğunu kabul etmesi, yalnızca, Malatya Valisi ve polisinin iddiası. Üç gencin öldürülmesiyle sonuçlanan süre avına Babı Ali Matbuatını davet edenler, diğer sanığı neden tarafsız basından saklıyor?

5. Bütün bunlar, olayların yanına getirilmesinden çıkan tutarsızlıklar. Bir de işin hukuk ve Anayasa ile ilgili yanı var. Bir köy evine sıkıştırılan, helikopter ve çok sayıda polisle kuşatılan gençler, kaç gün dayanabilirler? Bu gençlerin bir gün içinde yakalanma-

ANAYASA'YA GÖRE ÖLÜM CEZASI, BAĞIMSIZ YARGI ORGANININ KARARI YASAMA ORGANINCA ONAYLANDIKTAN SONRA KESİLEŞİR. BİR SANIK, SAĞ OLARAK YAKALANMASI MÜMKÜN İKEN ÖLDÜRÜLÜRSE, ÖLÜM CEZASINI YÜRÜTME ORGANI VERMİŞ VE UYGULAMIŞ OLUR. MALATYA VALİSİ VE DİĞER VALİLERİN MUSTAFA MUĞLALI OLAYINI HATIRLAMALARI GEREKİR. 33 YURTTAŞIN KURŞUNLANMASINI EMREDEN MUSTAFA MUĞLALI, YILLAR SONRA, YAPILAN SORUŞTURMA VE YARGILAMA İLE ÖLÜM CEZASINA ÇARPTIRILDI.

sını gerektiren bir neden var mı? Yoksa, bütün operasyonun karanlık kalması için, bu gençlerin mutlaka öldürülmesi mi gerekiyor.

6. Burada bir başka soru ortaya çıkabilir. Bu gençlerin, Malatya'da veya köylerinde ne aradıkları sorulabilir. Hukuk açısından bu soruyu sormaya hiç kimsenin hakkı yok. Bu Anayasa'da seyahat özgürlüğü var. Gençlerin niyet veya planlarının "kötü" olabileceği ileri sürülebilir. Fakat bir hukuk devletinde niyet veya planları olduğu gerekçesiyle hiç kimse öldürülemez. Niyet ve planların, teşebbüse dönüşmesi ve bundan sonra bağımsız bir yargı organının önüne çıkarılması gerekir.

7. Malatya Valisi Rafet Küçükçitryaki, yaptığı işlerin telaşı içindedir. Baş yönetici olarak sorumluluğunu taşıdığı üç gencin öldürülmesini, öldürülen gençlerin üzerine atmaya çalışıyor. Bunlardan birisinin, İlker Akman'ın, diğer ikisini öldürdükten sonra intihar ettiğini söylüyor. Küçükçitryaki, münecim mi? İddiasına güveniyorsa, Malatya Valisi,

otopsi raporlarını açıklamak zorundadır. Ancak telaş içinde Malatya Valisi Küçükçitryaki, öldürülen gençlerin ailesine otopsi raporunu vermemiştir.

8. Operasyon, mutlaka soruşturmayı gerektirmektedir.

Malatya Valisi, Küçükçitryaki. Zeytinburnu operasyonunun sorumlusu İstanbul Valisi Şentürk. Bir mağara içinde beş kişinin öldürüldüğü Mardin kentinin valisi. Sizlere, sağlıklar dileriz. Bir gün soruşturma önüne çıkacakınız. Sosyalistler ve demokratlar, er geç bu soruşturmayı açacak güce sahip olacaklar. Türkiye'de demokrasi, bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesi başarıya ulaşacak. Ve sizler, adınızın karıştığı olaylardan temzlenebilmek için er geç soruşturma önüne çıkacaksınız. Bu, sizin için olduğu kadar sizden sonra soyadınızı taşıyacaklar için de gerekli bir soruşturma olacak. Bu yüzden sizlere sağlıklar dileriz. Çünkü soruşturmayı aydınlığa çıkaracak olanlar yine sizlersiniz. Bir de operasyonlara davet ettiğiniz Babı Ali Matbuatı.

### YORUYGUS HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:

Nihat SARGIN

Yazı İşleri Müdürü:

Taner TUNCEL

Teknik Sekreter:

Uğur OKMAN

Kapak Düzeni:

İbrahim NİYAZIOĞLU

Yazı Ku ulu:

Umur COŞKUN

Metin ÇULHAOĞLU

Mehmet AKÖZER

Varlık ÖZMENEK

Dr. Ercan EYOBOĞLU

İstanbul : Hacı KANTARCI

İzmir : Yusuf ALTINTAŞ

Eskişehir : Vedat BARANOĞLU

Bursa : Cengiz KOÇ

Adana : Ceyhan CAN

Diyrbakır : Ruhi KOÇ

Avrupa : Raşit KAYA

19 Rue Emile Dubois 75014

PARİS

YONETİM:

Konur Sokak 15/8 Kızılay

Ankara Tel: 17 45 81

İSTANBUL BÖROSU:

Fiyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş

İstanbul Tel: 26 95 67

ABON KÖŞULLARI:

Yıllık : 200 TL.

6 Aylık : 100 TL.

İLAN KÖŞULLARI:

Arka Kapak (renkli) : 7500 TL.

Arka Kapak (siyah beyaz) : 6000 TL.

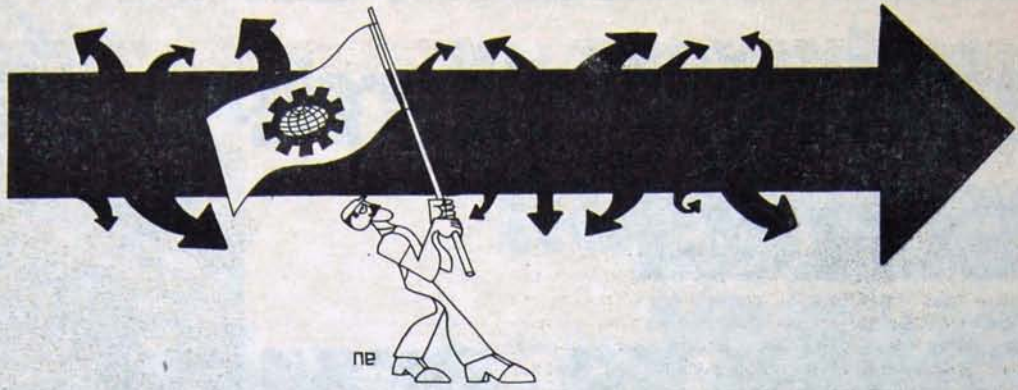
İç s y f l rda sütun tanzimi: 20 TL.

Yayınlanları : % 50 indirimli

İstanbul Dağıtım : Fuat BÜTE

Ege Dağıtım : Orhan ÖZŞİŞMAN

Baskı: Daily News Web-Ofset Teslietci



# PROVOKASYONDAN KORKMAMAK

YALÇIN KUÇUK

Faşizm tırmanırken, faşizm soyutlanıyor. Her tırmanıştan sonra faşizm tezgahlayıcıları biraz daha yalnızlaşıyor. Hacettepe Üniversitesi yöneticilerinin sağ duyulu kararından sonra bir çok yüksek öğretim kurumu, faşist çetelerin oyunlarına sahne olmamak için kapılarını kapattı. Ama tırmanma devam etti. Maoçu komandoların, her yanıyla provokasyon olduğu apaçık girişimlerinden sonra, iş milliyetçi cephenin asıl sorumlularına düştü. Zeytinburnu, Malatya ve Mardin süreklilikleri, biri biri peşine sıralandı. Faşizmin kaderi, provokasyona bağlandı.

Zeytinburnu, Malatya ve Mardin operasyonlarının üçlü amacı var. Bunlardan birisi çok açık. Burjuvazinin bütününe de inmadığı bir oyuna, yetkili yetkisiz büyük bir kütleyi inandırmak. Türkiye'de güçlü bir ayaklanma hazırlığı olduğu izlenimini yaymak. "Beynelmilel komünizmin" tekrar harekete geçtiği tezlerine biraz da olsa inandırıcılık kazandırmak. Faşizmi yerleştirmek için buna ihtiyaç duyuyorlar. Marmara gemisi, Kültür Sarayı yangını gibi fiyaskoyla sonuçlanan eski oyunlardan sonra renkli resimlerle kütlelere sundukları son operasyonların ilk amacı bu. Daha çok kan akıtarak daha çok inandırıcı olabileceklere inanıyorlar.

İkinci amaç da birincisi kadar açık. Bu, burjuvazinin terörünü, bireysel ya da grupçuk şiddeti ile yenmeyi geçerli sayan eğilimleri tahrik etmek. Bu amaç, birincisinin devamı. Türkiye'de de, başka ülkelerde olduğu gibi, bireysel ya da grup şiddeti ile burjuvazinin terörüne son verilebileceğini düşünenler olacak. 12 Mart öncesinde bu tür düşüncelerin açık eylemleri görüldü. Şimdi, sınıf bilincinin ilerlediği günlerde, bu tür eylemler görülmüyor. Ancak İttihat Terakki'den beri küçük burjuva devrimci geleneği olan Türkiye, küçük burjuva sapmalarına gebe. 12 Mart deneyiminin canlılığı, sosyalist bilinçlenme ve örgütlenmenin kazandığı hız, bu sapmaların etkinlik ve yaygınlık kazanmasını önüyor. Bu sapmalar zayıf kalıyor. Son operasyonlar, bu eğilimlere güç kazandırmak amacını güdüyor. Burjuvazi, bu eğilimlerin, eyleme dönmesinden medet umuyor. Canlı yakalanıp "bülbüller" gibi devrimci gevezelik yapacak, bu arada Demirel'e övgüler düzecek sahnelere muhtaç. Operasyonlar, işçi sınıfı sosyalizminin küçük burjuva demokratları üzerindeki etkisini azaltarak bireysel şiddeti ön plana çıkaran eğilimlere güç kazandırmayı amaçlıyor.

Üçüncü amaç ise doğrudan doğruya işçi sınıfı hareketine ve sosyalistlere yönelik. En önemlisi de burada. İşçi sınıfı ve sosyalistlerin, faşizme karşı direncini kırmak. Sosyalistleri, provokasyon korkusu ile hareketsizleştirmek. Asıl amaç, faşizmin önündeki temel engeli, işçi sınıfı direnişini, saf dışı etmek. Provokasyon korkusu ile kütleleri, en demokratik ve en etkin eylemlerden alıkoymak.

Faşizmin provokasyon tehdidi karşısında, korkmamak ve yılmamak gerekiyor. Bir çok nedenle. Bir kez, bireysel şiddeti ön plana alan eğilim ve grupçuklar, polis oyunlarına çok elverişli bir ortam yaratmakla birlikte, bu tür sapmaların sahiplerini kategorik olarak "provokatör" saymak mümkün değil. Bu, böylesi sapmalar kadar büyük bir yanılgı olur. Bunlar, toplumun demokratlaşmasını isteyen fakat aynı zamanda toplumun demokratikleşmesinin ancak işçi sınıfı hareketiyle gerçekleşebileceğine inanamayan kimseler. Böylesi olacak. Bunların sayılarının ve etkinliklerinin azalması, ancak toplumun demokratikleşmesinde ileri adımların atılmasıyla mümkün. Toplumun demokratikleşmesinde ise temel sorumluluk işçi sınıfı sosyalistlerinde. Sosyalistler hiç bir zaman, faşizme karşı mücadeleden vazgeçemezler. Bu yüzden provokasyon tehdidi karşısında yılmadan faşist tırmanmaya karşı mücadele etmek, hem demokratikleşmenin hem de küçük burjuva sapmalarla mücadelenin etkin yollarından birisi oluyor.

Küçük burjuva sapmaların etkinliğinin azalması, bireysel şiddeti sınıf şiddetinin önüne çıkarma eğilimlerinin geri plana itilmesi, sosyalist örgütün güç ve etkinliğinin artmasıyla doğrudan doğruya ilgili. Sosyalizmi kurmuş veya kuramamış çeşitli toplumların devrimci pratiğinde bu olgu çok açık olarak görülüyor. Sosyalist örgüt gücünü artırdıkça, küçük burjuva anarşizmi güç ve etkinliğini yitiriyor. Küçük burjuva sapmaları, cılız ve hastalıklı bireylerin, sermaye ile açık işbirliği içinde sürdürdükleri cılız ve sınırlı bir oyun haline geliyor. Bu yüzden sosyalistlerin, faşizmin zincirini kırma eylemlerine yılmadan devam etmeleri gerekiyor. Çünkü sosyalistlerin güçlenmesi, faşizme karşı kütle direnişini örgütlemelerine bağlı.

Sapmalar, işçi sınıfı hareketinin güçlendiği zamanlarda canlılık kazanıyor. Sapmaların tarihsel işlevi, ancak, işçi sınıfı hareketinin güçlendiği zamanlarda önemli oluyor. Fakat işçi sınıfı hareketi içinde uygun bir ortam bulamadıkları için diğer emekçi yığınlarla doğru uzanıyor. Bu durum, sapmaların önemini azaltmaz. Çünkü ne sosyalizm ne de demokrasi için mücadele işçi sınıfı ile sınırlı kalmaz. Diğer emekçi ve demokrat sınıflar kazanılmadan, demokrasi, bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesinde ileri adımlar atmamak mümkün değil. Bu yüzden, sosyalistler, emekçi ve demokrat sınıfları sapmalara bırakma lüksünden yoksunlar. Emekçi sınıfların, provokasyon tehdidi ile sinmelerine göz yumamazlar. Provokasyon tehdidi karşısında yılmadan, bunları, demokrasi ve sosyalizm için harekete geçirmek durumundalar.

Faşizme karşı mücadelede provokasyondan korkmamak gerek. Ancak provokasyondan korkmamak, provokasyon eğilimlerine göz yummak anlamına gelmiyor. Aynı zamanda tek provokasyon eğiliminin, sınıf şiddetinin önüne bireysel şiddeti koymak olmadığının açıkça ortaya konmasını gerektiriyor. Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de provokasyon eğilimleri çok çeşitli görüntülerle ortaya çıkabiliyor.

Milliyetçi Cephe topluluğunun faşist tırmanmasına karşı, demokrasi cephesinde yer alabilecek her sınıf, kesim ve partinin katkısını sağlamak, en önemli işlerden birisi. Bunun yanında, demokrat güçlerin kendisine güvenini yüksek tutmak zorunlu. Cepheye karşı demokratik mücadelede Halk Partisi'ne önemli görevlerin düştüğü de açık. Halk Partisi'nin bu görevlerini üstlenirken, sosyalistlerin eksik buldukları, bir çok adım oluyor. Bunları ortaya koymak, bunları ortaya koyarken en acımasız eleştirileri yöneltecek gerekli ve mümkün. Ancak bunları yapacak yerde, hiç bir ciddi eleştiri getirmeden, çocukluk günlerinin "kabarmaz, kabarmaz kel fatma" biçimi ile Halk Partisi'ni "uyarmanın" yalnızca Cepheci partilere yaradığını bilmek gerek. Halk Partisi'nin bütçe oylaması sırasında Cephe hükümetini düşürme planları ile ilgili yapılan eleştirilerin bir bölümü bu gruba giriyor.

Bir de başka grup var. Faşistlerin kurşunlarıyla en çok iki Türkiye İşçi Partisi üyesi için cenaze töreni düzenlenmesini "provokasyon" sayanlar. Bir cenaze törenini provokasyon sayanlar, kaynattıkları "dedikodu kazanını" devrimci eylem sanıyorlar. Bir cenaze töreninden bile çekinenler, bir damla bile katkıları olmayan eylemlere sahip görünülüyor bu şekilde övünerek en büyük provokasyonlara hazırlık yapıyorlar.

Türkiye'de sınıfsal ilişkilerin ulaştığı düzey, provokasyonlardan yılma önemini gerilere bıraktı. Artık provokasyon tehdidi ile mücadeleden dönmek mümkün değil. Tam tersine. Artık provokasyonların da üzerine yürüme zamanı. Provokasyonları da açıklıkla sergilemenin zamanı. Üstelik cepheye karşı. Öğrenci kütlesi içinde cıril cıplak soyularak açığa çıkan Cephe girişimlerini şimdi de provokasyon operasyonlarında soyutlamanın zamanı.

# CEPHENİN TERTİPLERLE BESLEDİĞİ

## «TEDBİRLER DEMETİ»

### GÜNDEMDE

## HEDEF: İŞÇİ SINIFI

"O günkü hükümet, sola taviz vermişti. Yeni kurulan Türkiye İşçi Partisini adeta himayesine almıştı..."

Bu sözleri, geçenlerde son on yıl içindeki hükümet düşürülmelerine ilişkin bir yazı kaleme alan Milliyet Gazetesinin siyasal magazinci yazarına, tekdüz gönderen Başbakan ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel söylüyordu...

Adı geçen gazetenin siyasal magazincisine geçtiğimiz hafta bir gazete sayfasına yakın cevap veren Cephe başının, TİP ile ilgili söyledikleri bu kadarla da bitmiyordu. Cevabının ilgili bölümünde ayrıca, "Türkiye İşçi Partisi bilindiği üzere sonradan Anayasa Mahkemesi tarafından rejim aleyhtarlığı nedeniyle kapatılmıştır" diyor ve pek bilinen mantığıyla, 1965'de İnönü hükümetini bütçe oylamasında devriş nedenini anlatmağa çalışıyordu.

Oysa gazetenin siyasal magazincisi "Hükümet Düşüşleri" dizisinde, ilk olarak 1965'de İsmet İnönü hükümetinin düşürülüş nedenlerinden çok, hareketin dış desteklerine değiniyor ve bir takım olgu ve belgelerle beslediği olayın, Amerika'ya ve onun dünyada bu tür karanlık işlerini yürüten CIA örgütüne dayandığını anlatmağa çalışıyordu...

#### 11 YIL ÖNCEKİ BİR OLAY...

Milliyet'in siyasal magazincisi, Demirel'in Amerikan desteğinde hükümet düşürme çabalarını anlatırken, Türkiye'de "CIA" konularına yakınlığıyla bilinen Metin Tokar'ın arşivinden alıntılar da yapıyordu...

Olay hikâye edilirken bir General Porter adı çok dolaşıyordu. Bir CIA yetkilisi olarak bilinen General Porter, o dönemde altı-yedi aylık aralıklarla iki kez Türkiye'ye geliyor, ilkinde Süleyman Demirel AP Genel Başkanlığına seçiliyor, ikincisinde de (Ve ne hikmetse) aynı Demirel, İnönü hükümetini düşürüyordu...

Bir örümcek ağı gibi karışık ve kirlili görünümün tek ve kesin sonucu, Morrison firması mümessili müteahhit "Süleyman Bey"nin pek kısa sayılabilecek bir zaman parçası içerisinde Amerikan desteğinde, hükümete vaziyet edecek düzeye sıçramasına ilişkin gerçekti.

Demirel'in bu gerçeğe karşı cevabı ise kargaları kusturacak kadar bayattı: "General Porter çamuru bu milliyetçi kadrolara bulaştırılmaz" diyordu.

Demirel'e göre, "General Porter yalanına ve ona bağlı diğer yalanlara millet inanmamıştı..."

Kısaca bu çizgilerle çerçeveselen olayın en çarpıcı yanı hiç kuşkusuz, emperyalizme ve onun ağa babası Amerika'ya kayıtsız şartsız bağımlı Türkiye tekelci büyük burjuvazisinin ve onun politik mutemetlerinin, karanlık oyunlarının her sergilenişinde saldırdıkları esas hedefidir. O hedef de, Türkiye'nin yüz yıllık mücadele tarihine sahip işçi sınıfı ve onun temel politik örgütüdür...

Cephe'nin Büyük Başını, bugünlerde Macbeth iskemlesinden fırlatan neden de bir eski karanlık senaryonun tekrar hatırlanmasından çok, duygulu dehşet ve telaşın esas bu kaynağa dayanmasıdır...

#### KORKUNUN KAYNAĞI...

Elbette bu arada 1970'lerde, o zamanın devlet bakanı ve Demirel'in sağ kolu Turan Bilgin'in, kendi çevresinde bir takım dost sohbetlerinde söylediği ve günden güne yayılan sözlerini de hatırlamakta yarar vardır...

O günün devlet bakanı ve şimdinin Güneş Gazetesi patronu Bilgin, 1970'lerin en civcivli günlerinde "Bizim hiçbir sol gruptan korkumuz yok; Ancak

esas korkumuzun TİP olduğunu söylemeliyim. Zira politik mücadeleyi açık ve işçiye dayanarak yapıyorlar..." demişti.

Turan Bilgin'in kendi ifade çerçevesinde söylemeğe çalıştıklarının elbette bir anlamı olmalıdır. O da, işbirlikçi tekelci burjuvazinin, "teferruatı" büyüüp, esas'ta hedeflediği amacı yansıtmaktadır...

#### KAŞ YAPARKEN...

Aylardan beri Türkiye'nin başına ördüğü çorabı "Tedbirlere demeti" adı altında yürürlüğe koymaya çalışan Cephe ve onun Anayasa kaçınıcı başı, bir eski olayın hatırlanmasından duyduğu dehşeti, kendine özgü mantık lügatıyla açıklamağa çalışırken kendini de kündeyle getirmekteydi aslında.

Tabii bu arada hemen "Güneş" Gazetesinin çıkışı ve manşetleri hatırlanacaktır.

Ecevit'in başbakanlığında kurulan CHP-MSP koalisyonunun ilk günlerinde yayın hayatına atılan ve seçim kazanesi Turan Bilgin tarafından çıkarılan gazete, 12 Mart olayının izahını yaparken "Demirel'i CIA düşürdü"

başlıklarını atmaktan çekinmemişti...

Demirel'in basın-yayın işlerinde sağ kolu olarak önemini hala koruyan Bilgin elbette bu yayını bağlı bulunduğu gövdeye danışmadan başlatmamıştı.

12 Martta, bugünler için kampa alınan Demirel, günlerce gazetede, CIA'nın kendine ettiği oyunları anlattırmağa çalışmıştı... Dizi yazının özünden; "Sen beni ettin abad, şimdi de ettin berbad" sonucu çıkıyordu.. Ama işte iki yıl sonra şimdi gene başbakandı...

Başbakanlığı Ecevit'e kaptırmanın öfkesiyle ve kendi deyimiyle "CIA çamurunu" kendisinden uzak tutmağa çalışan Demirel, tekrar başbakanlığa gelişinin izahını nasıl yapacaktır acaba? Kalkıp birisi, "Götüren, getirir de" derse, cevap ne olacaktır acaba?...

Geçtiğimiz hafta Milliyet Gazetesi yazarına cevap yazısı döşeyen Demirel, olaylar çemberi içinde kıpırdanmağa çalışırken iyice çarşafa dolaşıyordu... Olayın önemli yanı da buydu, doğrusu bunu da bugün Türkiye'de bilmeyen yoktu...

#### MOBİLYA'DAN HELİKOPTERE...

Söz Amerika'dan açılmışken geçti.



SERMAYENİN VE ONUN MC İKTİDARININ, GEREK YASAL GEREKÇELER BULABİLDİĞİ GEREKSE ZOR KULLANARAK UYGULADIĞI BASKI POLİTİKASI, GİTİDE DAHA GENİŞ PLANDA TÜM DEMOKRATİK MEVZİLERİ HEDEF ALMAKTADIR. MC'NİN SIKIYÖNETİMDEN GERİ DÖNMEK ZORUNDA KALMASI, TOPLUMU FAŞİSTLEŞTİRME YOLUNDAKİ TASARILARINI UYGULAMAYA KOYMAKTAN VAZGEÇMESİ ANLAMINA GELMEMEKTEDİR. ÖTE YANDAN, DÜŞÜNÜLEN ANTI-DEMOKRATİK TEDBİRLERİN GERÇEKLEŞTİRİLEBİLMESİ İÇİN BUGÜNKÜ PARLAMENTO ARİTMETİĞİNİN YETERSİZ OLDUĞU ORTADADIR. SERMAYE BU NEDENLE, MC DIŞINDA KALAN "KARARSIZ" UNSURLARI DA ANTI-DEMOKRATİK TEDBİRLER PROGRAMINDA BİRLEŞTİRMeye ÇALIŞAN BİR ÇABA İÇİNDEDİR.

MOBİLYA İHRACI SKANDALIYLA BÜTÜN KAMUOYUNU BİRBİRİNE KATAN YAHYA DEMİREL'İN ŞİMDİ DE VIETNAM ARTIĞI AMERİKAN HELİKOPTERLERİNİ SATMAYA ÇALIŞTIĞI İLERİ SÜRÜLÜYOR. ANCAK, MOBİLYA OLAYININ YARATTIĞI TEPKİLER GÖZ ÖNÜNDE TUTULARAK BU KEZ İHTİYATLI DAVRANILMAKTADIR. ANCAK YAHYA DEMİREL'İN ALIŞVERİŞ İŞLEMLERİNİ GERİ PLANDA YÖNETMESİ VE İŞLERİ ATILLA ÖZÇELİK'İN YÜRÜTMESİ PLANLANIRKEN BUNDA BAŞARILI OLUNAMADI. ŞİMDİ DE, ANKARA'DA ÇALIŞAN AMERİKAN ASILLI JOHN BENDA'NİN ARACILIĞINI YAPTIĞI İTALYAN AGUSTA HELİKOPTERLERİNDEN 50 ADET ALINMASINA KARAR VERİLDİĞİ BİLDİRİLİYOR.



cayürek'in bulanık suya attığı oltayı, bütün kadrosuyla aynı "Ek görevi" paylaştığı bilinen bir başka gazete yakaladı...

Pespaye bir senaryonun tek güllünc yanı, oltayı atanlarla kapanların aynı ortak kaynaktan beslenmeleriydi...

Gazeteciliğinin yanısıra bu kabil işleri yürüten Arcayürek, gazetesinde, bazı CHP'li milletvekillerinin "Doğu sorununu alabilmesine körüklediğini" yazıyor, CHP milletvekillerinin bazı doğulu AP'lilere "Doğu Anadolu'da federasyon" telkin ettiklerini ekliyordu.. CHP'lilerin amacı, "hükümeti bütçe oylamasında düşürme" amacına yaslanıyordu!.. Basın aleminin bu pek bilinen yazarı, hiç gözünü kırpmadan beslendiği kaynağın direktiflerini yerine getiriyordu.

Hiç bir belge ve olguya dayatılma zahmetine katlanılmayan haber, Ortadoğu gazetesi tarafından kapılıyordu... İşin güllünc yanı da buydu. Aynı kökte monte edilen haber, değişik bir sahne- de ve tasarlanan biçimde sergileniyordu...

İşin hazin yanı ise aynı Arcayürek'in, Ecevit'in başbakanlığı sırasında oturma odasına sızma ve bu alanda bir oranda başarı da göstermesiyle ilgilidir.

Ecevit'in uygar denebilecek ilişkiler çerçevesine sokulmayı beceren Arcayürek, Romanya gezisine Ecevit'in özel isteğiyle çağrılı olarak katılmış ve sonra da gazetesinde "Romanya'nın hiç gülmeyen insanlarını" yazmıştı...

#### CEPHE-DEMOKRASİ DENGESİ

Cinayetlerle, akla hayale gelmedik tertip ve dümenlerle yürümeğe çalışan

bir cephe yönetiminin her gün biraz daha ipliği pazara çıkmaktadır.

Bu arada, parlamento içinde aritmetiksel hesaplar şeklinde yansıyan kuvvetler dengesi, demokrasi mücadelesinin elbette önemli denebilecek bir dinamizmini yansıtmaktadır.

CHP, asgari demokratik şartların mücadelesini yürüttüğü bugünlerde, anti-demokrasi cephesinin ağır saldırılarına uğramaktadır. Ancak karşındaki cephe çok iyi bilmektedir ki, türlü oyunlarla CHP'yi sarstığı sürece, faşizm lehine yeni mevziler kazanacaktır. Cephe'nin istediği, CHP'yi mümkün olduğu ölçüde geriletmek ve o oranda yanına, yedeğine almaktır.

Nitekim, CHP Grup Başkanvekillerinin geçtiğimiz haftanın Perşembe günü yaptıkları basın toplantısında söyledikleri sözler, bu alanda cephenin başarı da kaydettiğini göstermektedir.

CHP grup başkan vekilleri "sol zorbalar" deyimini kullanarak, Cephe'nin diktesini kabullenmiş göründüler. Sermaye zorbalığını en kesin biçimde ifade eden şu haberin de aynı günkü gazetelerde yayınlanması CHP grup yöneticileri lehine, sansızlıktır.

Ankara Sanayi Odası Başkanı Perşembe günü sunları söylemişti:

"Olaylar anarşistleri öldürmekle önenebilir..."

Türkiye'de kıskırtıcı ajanlığın ne olduğunu bilmeyen kalmadı. "Devlete yardımcı güçler" de gözler önünde. Türlü oyunlarla, sürek avı düzenlemenin ve katliama girişimin örnekleri de ortada.

Herşey ortadayken, cephe oyununa gelmenin anlamı, elbette sanıldığı gibi kolay olmasa gerek...

gimiz haftalar içerisinde, başkentini belli merkezlerinde yürütülen bir satış hikayesinden söz etmek gerekecektir.

Mobilya ihraç etmiş gösterip, "ecdad yadigarı bu memleket" 20 milyon liracık kazık atan bir vatandaşın, şimdi de Vietnam artığı Amerikan helikopterlerini satmağa çalışmasının alttan alta süren kıpırtıları kulaklara gelmiştir.

Ancak mobilya ayaklarının karda bıraktığı izler gözler önündeyken elbette bu seferinde ihtiyatlı davranıldı. Ancak son alınan haberlere göre, satış işini yürüten paravana şahsın arkasındaki isim duyulmuştur ve tatlı bir kâr konusu sarpa sarmıştır...

Olay, Amerika'nın Vietnam cinayetinde kullandığı H-37 helikopterleri üzerine dönmektedir. Yenilgi sonrası, Güney Vietnam'ın işbirlikçi generalleri, Amerika'nın büyük kentlerinde şef garsonluğa başlarlarken silah fabrikaları da, H-37 helikopterlerinin boyasını değiştirmeğe koyuldular. Gıcır gıcır boyalı ve "Cami yıkılsa da mihrabı yerinde" örneği, helikopterlerin yeni tip numarası da S-56 olarak değiştirildi...

İş, "yeni" (!) helikopterlerin, emperyalizmin boyunduruğundaki "küçük Amerika"lara satılmasına kalmıştı... Aracılara da büyük kârlar bırakılacaktı.

Kâr kokusu Türkiye'de iki eski Isparta'lı gencin burunlarına kadar geldi. Bir kaç yıl önce mobilya ihraç ederek (!) memleketi dövizler kazandıran ya da daha doğrusu eğer ihraç etselerdi kazan-

dıracak olanlar Ispartalı Atilla Özçelik ve Yahya Demirel'dir...

Yahya Demirel, söz konusu alışveriş işlemlerinde geri planda kalacak, işleri Atilla Özçelik yürütecekti. Satış işlemleri bu plan içerisinde yürütüldü. Sonuç, başarılı değildir. Meselenin sarpa sarmasında, "Ne olur ne olmaz, solcular duyar" endişesi rol oynamış mıdır, oynamamış mıdır, bilinmiyor... Ancak mobilya ihraçı ve benzeri işlerle uğraşmanın "Milliyetçi"likle yakından ilişkili olduğu bir gerçek!..

Olayların gelişimi Agusta tipi 50 adet İtalyan Helikopterinin alınmasına karar verilmesi noktasına geldi. Marka, Ankara kulislerini yakından izleyenlerin yabancıları değildi. Atatürk bulvarındaki mütevazı bürosunda "Çalışmalarını" sürdüren Amerikan asıllı John Benda adlı "zattın" İtalyan tipi bu helikopterlerin aracılığını yaptığı biliyordu.

#### "EK GÖREVLİLER" KOMEDYASI...

Herhalde Cephe başı'na yakın bir olguyu yine ona yakınlığıyla bilinen bir gazetecinin geçtiğimiz hafta bulanık suya attığı bir olta izlemekteyiz.

En büyük trajik bir gazetenin "Ek görevli" olduğu ayyuka çıkmış bir yazarın geçtiğimiz hafta CHP'ye vurmağa çalıştığı haşer ilginçtir.

Otoden beri Cephe başı'nın oturma odasına yakınlığıyla bilinen Cüneyt Ar-

# SOLUN BİRLİĞİ SAĞI TECRİT

MC teknik elemanlar kesiminde bir kez daha yenilgiye uğradı. Gerici güçler ellerinde bulundurdukları Makina Mühendisleri Odası Ankara Şubesi'ni kaybettiler. Bu yenilgi solun ortaklaşa çabasıyla yaratıldı. 25 Ocak'ta yapılan kongrede solun ortak adayları 521 oy alırken, MC'nin temsilcileri 295 oyla yetinmek zorunda bırakıldılar.

M.M.O Ankara Şubesi meslek odaları içinde sağın elinde bulundurduğu iki yerden birisi. Ötekisi İnşaat Mühendisleri Odası Kayseri Şubesi. Geçen yıl sağıcılar meslek odaları içinde yalnızca bu iki şubede tutunabilmişlerdi. Odaların merkezlerinde MC'nin hiçbir temsilcisine rastlama olanağı yoktu. Şimdiye dek yapılan kongreler bu yıl da böyle bir olasılığın gerçekleşmeyeceğini gösteriyor.

## TEKRARLANMAYAN HATALAR

Geçen yıl Makina Mühendisleri Odasının İstanbul ve İzmir Şubelerinde kesin bir yenilgiye uğramış olan MC'nin Ankara Şubesi'ni ele geçirmesinin, üze-

rinde epeyce tartışılmış bir öyküsü var. Solun yenilgisinin nedeni kongreye ortak bir liste ile gidilememesiydi. "Demokratik Sol" adı altında kongreye katılan CHP'lilerin sektör tavırları yenilginin temel nedeniydi.

Solun parçalanması MC'nin işine geldi. "Demokratik Sol"un adayları 163, "İlerici-Demokratlar" 149 oy alırken parsayı sağıcılar vurdu. 172 oyla M.M.O Ankara Şubesi'ni ele geçirdiler. Bu durumun yaratılmasında "İlerici-Demokratlar" adı altında seçimlere katılan makina mühendislerini suçlayabilme olanağı yok. Tersine, güçbirliğini yaratmak için ısrar edenler, zorlayıcı olanlar "İlerici-Demokratlar" idi. Ancak CHP'den öyle bir talimat aldıkları izlenimini yaratan "Demokratik Solcu"lar, bütün zorlamalara karşı koydular ve ayrı bir liste çıkardılar. Son ana kadar süren görüşmelerde "Demokratik Sol"cuları bu sektör tavırlarından vaz geçirme olanağı bulunamadı. CHP'nin böyle bir tavır almasının en büyük nedeni, mühendisler arasındaki tabanını tümüyle yitirme kuşkusuydu. Bu kuşku, şubenin

sağın eline geçirilmesinin sorumlusunun CHP'liler olmasına yol açtı.

CHP'liler bu yıl aynı yanlışı tekrarlamadılar. Genel Kurula ortak listeye gidildi. Ancak bunun da o kadar kolay gerçekleştiği söylenemez. Zorlayıcı olanlar gene "İlerici-Demokrat"lardı. Sosyal-Demokratlar birleşme görüşmelerini gereğinden fazla diplomatça sürdürdüler. Bir hükümet koalisyonu kurarcasına titiz davrandılar. Sektör "İlerici-Demokratlar" olsaydılar bu günkü birleşme gerçekleşmeyecekti. Bunu anlamak için yedi kişilik ortak listede dört sosyal demokrat olduğunu görmek yeterli.

## SAĞIN PROVAKASYONLARI SONUÇSUZ KALİYOR

Birleşmenin sağlanmasına rağmen kongre elektrikli geçti. Sağıcılar işi her fırsatta olay çıkarmaya, kavgaya çıkarmaya kadar varırmaya çalıştılar. Atatürk ve devrim şehitleri için yapılan saygı duruşuna ayağa kalkmadıkları gibi, iki dakika süresince ne kadar

maharetli küfürbaz olduklarını gösterdiler. Faşizan baskıları kınayan ve bundan böyle makina mühendislerinin bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine daha aktif olarak katılacaklarını belirten genel kurul bildirisinin kabul edilmediğini görünce sonuca kabullenmekten başka bir çare kalmadığını anladılar. Ancak bu son bir tehdit savurmalarına engel olmadı. Açıkça, durum böyle giderse -yani meslek odalarında ilerici güçlerin egemenliği sürerse- ayrı örgütlenme, başka türlü örgütlenme olanaklarını arayacaklarını söylediler. Bu, odaların kapatılması yönünde çalışma yapacaklarından başka bir anlama gelmek teydi.

Anti-demokratik baskıların yoğunlaştığı bu dönemde faşist güçlere karşı ortak mücadele girişimi olumlu bir adımdır. Makina Mühendisleri Odası'nın Ankara Şubesi'nin sağın elinden ortaklaşa alınmasını bu bakımdan değerlendirmek gerekiyor.

# İŞKENCECİLER ERGEÇ HESAP VERECEKTİR

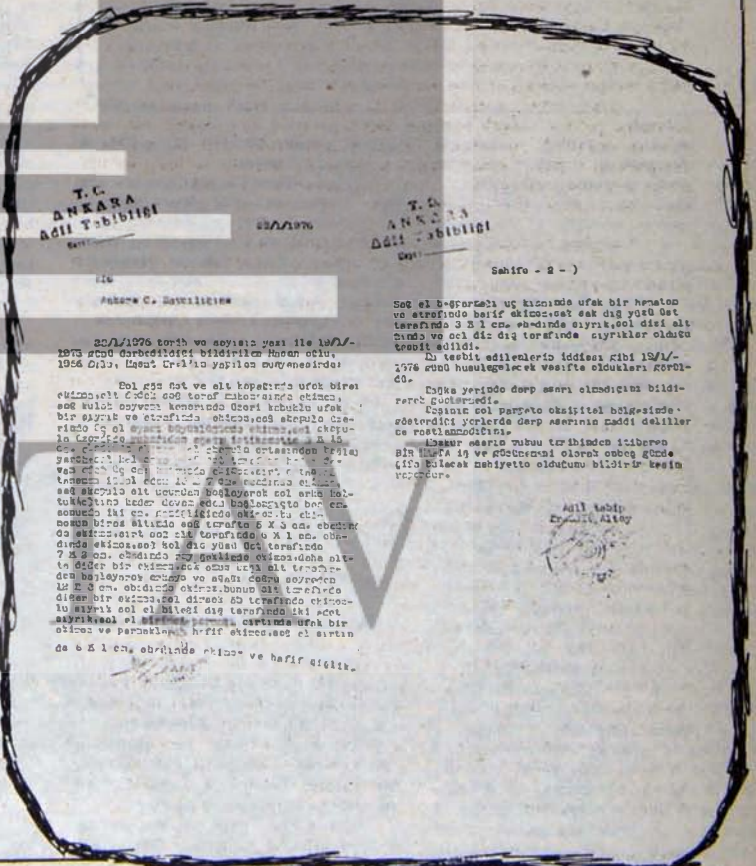
TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ ANKARA İL BAŞKANLIĞI, MESUT VURAL'A İŞKENCE YAPILDIĞININ ADLİ TIP RAPORU İLE KANITLANMASI ÜZERİNE, AŞAĞIDAKİ AÇIKLAMAYI YAPMIŞ VE SORUMLULAR HAKKINDA GEREKEN İŞLEMİN YAPILACAĞINI BİLDİRİMİŞTİR.

Partimiz Ankara Merkez İlçe Üyesi ve Hacettepe Üniversitesi Öğrencisi Mesut Vural, 18 Ocak günü iki arkadaşı ile birlikte gözaltına alınmış ve daha sonra bildiri dağıttığı iddiası ile tutuklanmıştır. Tutuklanmasından önce üç polis memuru Mesut Vural'ı ayakta duramayacak hale getirene kadar dövmüştü. 22 Ocak günü açıklamamızla bu olayı ve Mesut Vural'ın vücudundaki yaraları basına ve demokratik kuruluşlara duyurmuştuğ. Arkadaşımızın vücudundaki yaralar şimdi adli tıp raporuyla da tespit edilmiş durumdadır.

İşkence olayından dolayı, sadece üç polis memuru kişisel olarak sorumlu görülmemelidir. Elbette bu kişilerin sorumluluğu üzerine gereken başvurular ve işlemler yapılacaktır. Ancak, başta MC iktidarı olmak üzere, emniyet ve birinci şube yetkililerinin de işkence olayından özellikle sorumlu oldukları unutulmamalıdır.

Mesut Vural'a işkence yapıldığı soyut bir iddia değil, resmi makamların raporlarıyla kanıtlanmış somut bir olgudur. Vural'ın Devlet Güvenlik Mahkemesine çıkarılması ve tutuklanması, işkencenin gizlenmek istendiğini göstermektedir. Fakat bugün, raporların yanında, işkence olayını birçok tanıkla da kanıtlamak mümkündür.

Hiçbir yetkili işlenen bu açık suçun sorumluluğundan kaçamaz, hiçbir demokrat bu olay karşısında susamaz. Sorumlular er yada geç hesap vereceklerdir.



# ANARŞİZM SERMAYENİN EKMEĞİNE YAĞ SÜRER

T. EMELYANOV

Bugün "anarşist" sözcüğü, burjuva kitle haberleşme araçlarında, her anlama gelecek biçimde kullanılıyor. Kitabevlerinde anarşizme ilişkin kitaplar görülüyor; Federal Almanya Cumhuriyeti'nde G. Barça'nın "Anarşizm ve Federal Almanya" adlı 3 ciltlik kitabı ve Londra'da ünlü İngiliz anarşisti Kolin Uord'un "Anarşizm faaliyette" adlı kitapları çıktı. İspanyol anarşist Sezar Lorenzo, "İspanyol Anarşistleri ve İktidar" adlı kitabını yayınladı. Paris'te, Moris Juayo'nun "Anarşizm ve Çağdaş Toplum", J. Lefran'ın "Fransa'da Solcular" ve Georges Blond'un çok iddialı bir adı olan "Kara Bayrağın Yüce Ordusu" adlı kitapları çıktı.

Burada insanın gözüne çarpan bir durum var; Anarşistler her ne kadar kendilerini burjuvazinin uzlaşmaz düşmanları olarak adlandırıyorlarsa da, anarşizme ilişkin kitaplar, hatta bizzat anarşistlerin eserleri, liberalinden en sağcısına kadar burjuva yayıncılar tarafından -hem de büyük çabalarla reklam edilerek- yine bir istekle yayınlıyor. Daniel ve Gabriel Cohn-Bendit'lerin büyük gürlütlü koparan kitabı için "Revolt" yayınevine muazzam bir ücret ödenmiştir. Mihail Bakunin'in, baş eseri "Devletin Yapısı ve Anarşizm" de dahil olmak üzere 900 sayfa tutan toplu eserleri, bir Springer kuruluşu olan "Ullstein" yayınevinden çıkmıştır. James Colla'nın anarşizme övgüler düzen "Anarşistler" adlı kitabı da yine aynı yayınevinin yayınları arasında çıkmıştır.

Doğal olarak bilimsel sosyalistler ne pratikte anarşizm hastalığının tekrarlanmasına, ne de bu görüşün ideolojik düzeyde yeniden dirilmesine izin vermezlerdi. Bu açıdan, Paris'te, Jacques Duclos'un bir kitabı yayımlandı; "Bakunin ve Marks; Gölge ve Işık". Kitap tarihi bir ad taşıyor geçici. Ama son derece güncel. Yani Fransa'daki neo-anarşistlerin eylemleriyle yüzyıl önceki olayları birbirine bağlamakta.

## "KIRLI BİR GEÇMİŞ"

Eğer XX. yüzyıl anarşizmine şöyle bir gözatacak olursak, bu oluşumun görece olarak yükseldiği iki önemli aşama geçirdiğini görürüz. Bunlardan birincisi, Rusya'daki iç savaş dönemidir. O zamanlar anarşizm, Makhno çeteleriyle dünyaya gözlerini açıyordu. Makhno çeteleri açıkça işçi-köylü iktidarına karşı çıkıyorlardı ve silahlı bir savaş sonucunda etkinlikleri kırılmıştı. Anarşizmin ikinci kez su yüzüne çıkması, 1936 yılında, İspanya Cumhuriyeti'nin yitip savaşı dönemine rastlar. "Biz", diye yazıyor Jacques Duclos, "İspanya Cumhuriyeti'ne çok büyük zararlar veren İspanyol anarşistlerinin 40 yıl önce foyalarını nasıl ortaya çıkardıklarını gayet iyi biliyoruz. Anarşistlerin eylemleri, cumhuriyetçilerin birliği ve Franco isyancılarına karşı silahlı savaşın etkinliği üzerine son derece zararlı tesirler yapmıştır."

Anarşizmin tarihindeki bu iki dönem, kendi aralarında hiç bir bağlantısı yoktur. Ancak bunların karşılaştırılması çok önemli bir "genel yasalara uygunluk" durumunu ortaya çıkarmaktadır. Her iki olayda da, anarşistlerin o ünlü "eylem"lerinin yükselmesi, devrimci ve karşı devrimci güçler arasındaki savaşların en kızıştığı döneme rastlamaktadır. Ve anarşistler esas olarak, gerici kampta, karşı devrimciler safında yer almaktadırlar.

Varılan bu sonuç, anarşistlerin bugünkü eylem canlanması için de geçerli midir acaba? Neden özellikle 60 yılların ikinci yarısında bir canlanma görüldü anarşist eylemlerde?

G. Barça'nın görüşüne göre bunun ana nedeni, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, gelişmiş kapitalist ülkelerde -bu arada Federal Almanya'da- işçi hareketlerindeki başarısızlık, işçi hareketlerinin sözde iflâsıdır. Ama burada akla bir soru geliyor: Anarşizmin yeniden su yüzüne çıkması için neden tam bir çeyrek asır gerekmiştir? Federal Almanya Cumhuriyeti'nde 1945 yılından 60 yılların sonuna değin işçi hareketi son derece zayıftı; 1964 yılında topu topu 34 işyerinde grev tesbit edilmişken, 1967 yılında 742 işyerinde grev olduğu görülmüştür. Demek ki işçi hareketindeki "iflâs" tam değil, dirilmeden söz etmek daha doğrudur. Federal Almanya'da işçi hareketinin dönüm noktasına, 1969 yılındaki eşi-benzeri görülmemiş grevlerin ilkeyi sarstığı sırada ulaşıldı.

Ve anarşizm de Federal Almanya'da tam bu sırada su yüzüne çıktı. Otomatik silahların, tabancaların, el yapısı bombaların gürlütlüleri ortalığı kapladı. Tantanalı bir ün kazanmış olan Baader-Mainhoff çetesi de maceracı eylemlerine, tam işçi hareketlerindeki bu şahlanış döneminde başladı. Biraz farklı biçimleriyle de olsa aynı şeyler, Japonya, Fransa, İtalya, USA gibi öteki sanayileşmiş ülkelerde de oldu. Peki, tüm bunlar, proletaryanın devrimci hareketini oluşturan bütünü birer parçası mıydılar? Hayır, kesinlikle hayır.

Hiç abartmaksızın şunu söyleyebiliriz ki, anarşizm her zaman işçi hareketine asalak olmuştur. Bu, XIX. yüzyılda da böyleydi, XX. yüzyılda da böyle oldu. Özellikle de, 1960'ların ikinci yarısında, kitelerin devrimci hareketlerinin kabardığı dönemde anarşizm o kirli niteliğini göstermiştir.

Anarşizmi besleyen sosyal taban, V. İ. Lenin'in vurguladığından bu yana aynı kalmıştır. Bu, küçük mülk sahibi ve küçük burjuva tabanıdır. Kapitalizm döneminde bu sınıflar sürekli ezildikleri için, V. İ. Lenin'in sözleriyle, "kolayca aşırı devrimci uçlara kaymaktadırlar."



Patricia Hearst için yapılan duvar afişleri

İşçi hareketinin günümüzdeki aşamasında, inanılmaz bir hızla halk yığınlarından yeni tabakaların anti tekeli savaşa katıldıkları görülmektedir. Özellikle de, ücretli aydınlar durumuna dönüşmekte olan ve böylece de giderek artan ölçüde sömürülen intelligentsiya da görülmektedir bu. Intelligentsiya içinde en açık isyanı gösterenler de, bunun en hareketli kesimi olan ve önemli ölçüde sol radikalizmi içine alan öğrenciliktir. Öğrencilik, anarşizmin doğması ve yayılması için, yukarıda söylenilenden ayrı olarak, dışsal bir neden de olmuştur.

Gerek "klasik" anarşizm, gerekse çağdaş anarşizm, teoride, -eskiden de olduğu gibi- bazen küçük burjuva farklılıklar gösterir; pratikte ise, birbirleriyle rekabet eden, hatta sık sık birbirlerine düşman olan küçük grupçuklara bölünür.

## ZORBALIĞA TAPMA

Federal Almanya Cumhuriyeti'ndeki terörist Baader-Mainhoff grubu, neo-anarşizmin çok parlak bir örneği olmuştur. Baader-Mainhoff çetecileri, toplumun devrimci değişiminde ana güç olarak işçi sınıfının rolünü tamamen reddetmekte ve işçi sınıfını önceki tüm savaşlarına, yüce başarılarına, ve hepsinden önemlisi de gerçekleştirilmiş sosyalizme nihilist bir yaklaşımla bakmaktadırlar.

Baader-Mainhoff'cular, işçi sınıfının başarılarını bir kalemde silerek, kendilerini "proletaryanın karşı saldırısının temelini atanlar" olarak görmekte ve anarşist "politik savaşçı" grupçuklarını öncü güç yerine koymaktadırlar. "Silahlı savaş" kavramına, Marksizm-Leninizmle hiç ilgisi olmayan bir öz koymaktadırlar.

Anarşistler, bireysel teröre ve küçü grupçuklarının halkı kapitalizme karşı "öfkelenirmek" için giriştikleri silahlı maceralarına neredeyse tapınmaktadırlar. Ama acaba bu "program"ın eylem planındaki sonucu ne olmuştur?

Federal Almanya Cumhuriyeti'nin bu "dar" teröristleri yalanlanmış ve demir parmaklıkların ardına tıkmıştır. Baader-Mainhoff gruplarının pratik eylemleri, Federal Almanya'da kapitalizmin yok edilmesi görevine hiç bir katkıda bulunmamıştır. Politik bakımdan ise gerici güçlere, gerçekten de, çok iyi hizmette bulunmuşlardır.

## ANARŞİZMİN YARADIĞI ÇEVRELER

Baader-Mainhoff çetesi nedeniyle, Federal Almanya'nın tutucu-gerici çevrelere başlatılan "anti-anarşist" kampanyası yalnızca bu amaca yönelik değildir. Bu arada sol güçlere karşı verilen savaşta, istenilenden ileri giden, amacı saptıran durumlar da izlendi.

Özellikle de bu amaçla, gerici, komünizmi anarşizmle "bağlamak" ve anarşist terör eylemlerinin sorumluluğunu Batı Alman işçi sınıfının partisi üzerine yüklemek istedi.

Baader-Mainhoff gruplarının eylemlerinin bir değerlendirmesi yapılırken, bu grupların üyelerinin subjektif arzularından değil, eylemlerinin objektif sonuçlarından hareket etmek gerekir. Bu durumda tek bir sonuç çıkmaktadır ortaya; Grupların eylemleri karşı devrimci olmuştur. Bu eylemler, tüm devrimcilerle iftira atma olanağını vererek, tekeli kapitalin ekmeğine yağ sürmüştür.

Tüm bunlar bize anarşizmle savaşın zorunluluğunu göstermektedir. Anarşist hareket, içinde, politik uyuşturucularını taşımaktadır, bazı işçilerin devrimci bilincini boğmaktadır, gençlerin gücünü soyutlayıp oyalamakta ve onları politik terörizme çıkmazına itmektir. Nihayet V. İ. Lenin'in de dikkat çektiği gibi sınıfsal örgütlerinin sağlam kalelerini kuracak yerde "işçilerin sinirlerini ayağa kaldırmaktadır." Anarşizmin rüzgârları -gerek dün, gerekse bugün- gericiliğin yelkenini şişirmektedir.

MEHMET AKÖZER

Malatya Valisinin işlediği suça açıkça sahip çıkan ilk kişi, ne bir 12 Mart savcısı, ne de faşist bir politikacı oldu. Bu kişi, Ankara Sanayi Odası Başkanı Hami Kartay'dan başkası değildi. Hami Kartay, "anarşiyi önlemek anarşistleri öldürmekle mümkündür" diyordu. Bu gazete haberi, Türkiye'nin bugünkü politik yapısını, sürmanşet olan birçok haberden daha iyi özetlemektedir. Bu özet şudur: Toplumdaki "zor" uygulaması tırmandıktan, ona daha çok sahip çıkmaya başlayanları bunun politik sorumlularından önce büyük burjuvazinin temsilcileri olmaktadır. Zor'a, şiddet'e omuz verenlerin, günün birinde onun altında en çok ezilenler olmasının kaçınılmazlığını bilmek bile, bunu yapanları çıkarlarından vazgeçirmemektedir.

### BURJUVAZİ FAŞİZMİ ANCAK "TIRMANDIRARAK" YÜKSELTEBİLİR

Burjuvazi, faşizme, işçi ve emekçi sınıflara karşı kullandığı zor'un ölçüsünü derece derece artırarak ve yayarak, geçer. Fakat, "zor", hiçbir zaman ekonomik ve politik sistemin dayandığı temel öge olamaz. Gerek zor'un niceliği, gerekse amaçladığı hedefler ve emrinde bulunan silahlar, her zaman için, bağlı olduğu üretim biçimine ve politik yapıya bağlıdır. En gelişmiş askeri bürokratik devlet aygıtı bile, toplumdaki bağımsız olarak, kullandığı zorun kapsam ve ölçüsünü keyfi bir biçimde genişletme olanağına sahip değildir. Faşizme geçmek isteyen burjuvazinin, toplum yapısını ve kurumlarını ve giderek devlet aygıtını amaçlarına uygun bir biçimde oluşturmadan faşizme geçmemesinin nedeni budur. Faşizm, bu nedenle, bir "tırmanma" sürecinden geçerek iktidara gelir. Buna bugün "faşist tırmanma" yada "toplumun faşistleştirilmesi" diyoruz.

### TIRMANMANIN SONUCUNU SINIF MÜCADELESİ BELİRLER

Zor'un amaçları ve kapsamı toplumdaki güçler dengesine bağlı olduğuna göre, onun nicelik ve niteliğinin değişmesi de toplum yapısındaki değişimlere bağlıdır. Öte yandan, hiç kimsede toplum yapısını bireysel ya da grupsal iradesiyle değiştiremez, toplum yapısındaki değişiklikler "sınıf mücadelesi" aracılığıyla gerçekleşir. Bu nedenle, faşizme geçme çabasındaki burjuvazi de, mutlaka işçi ve diğer emekçi sınıflar karşısında tüm sınıf olarak mücadeleyi göze almak zorundadır. "Faşist tırmanma" süreci, burjuvazi ile işçi ve emekçi sınıflar arasındaki mücadelenin en yoğun olduğu bir süreçtir. Tırmanmanın sonucu bu mücadeleyle belirlenir. Bu nedenle: 1- Faşizm hiçbir zaman kaçınılmaz değildir. 2- Faşizme karşı mücadele, ancak, sınıf mücadelesine, emekçi sınıfların en geniş kitlesinin çekilmesiyle başarılabilir. Anti-faşist mücadele süreci, siyasal partilerin, temsilcisi oldukları sınıfların kitlesiyle en zengin bağları kurmalarının mücadelenin sonucunu belirlediği bir süreçtir. Sol içindeki çeşitli görüşlerin "sınıf mücadelesi" karşısındaki gerçek tavırları böyle dönemlerde denek taşına vurulur.

### ZOR'UN ROLÜNÜN ABARTILMASI SINIF MÜCADELESİNİN İNKARIDIR

Devletin zor gücünün bağımsızlığının abartılması, şu veya bu şekilde, sınıf mücadelesinin reddine varır. Bu red iki uçta belirginleşir. Birincisi, işçi sınıfının, hedefine sınıf mücadelesiyle değil ancak burjuvaziyle uzlaşarak varacağı görüşüdür. Bu, Rusya'daki devrimci pratik içinde "menşevizm" biçiminde ortaya çıktı; daha sonra II. Enternasyonal partilerinin ve şimdiki reformist partilerin görüşü oldu. Bunun karşısı olan uç ise, burjuvaziye karşı kitlelerin sınıf mücadelesine dayalı mücadeleyi reddederek, burjuvazinin zor gücüne eşit bir "zor" gücünün yaratılmasıyla devrimin yapılabileceği görüşüdür. Bu görüş, son tahlilde, devrimin sınıf mücadelesine değil, askeri mücadeleye dayalı bir süreç olarak

# SINIF MÜCADELESİ

görülmesine varır. Marksizmden "sol" sapmayı oluşturan bu görüşün temelinde, tarihte itici gücün "şiddet" olduğu görüşü yatar. Böyle bir anlayışın örgütsel temelini sınıf örgütlenmesine değil askeri örgütlenmeye; "yığın" anlayışının da sınıflara değil "insan gücüne" dayanacağı açıktır.

### CUMA, ELDE DOLU TABANCAYLA ÇIKARSA!

Bu tarihsel sapmanın nasıl saçmalıklara yol açtığı Marx ve Engels tarafından görüldü. Sömürü sistemlerinin, gücü kişiler ve sınıflar yararına kullanılan zor'a dayandığını ileri süren Dühring'i eleştiren Engels, bu görüşün giderek "bugüne kadarki bütün tarihin insanın köleleştirilmesine indirgenebileceğine" vardığını gösterdi. Bu mantığın doğal sonucu şuydu:

"Bay Dühring'in o herşeye kadir "zor"unu daha yakından inceleyelim. Robinson, Cuma'yı "elde kılıç" köleleştirir. Kılıcı nereden almış? Robinson öykülerinin düşsel adalarında bile, kılıçlar, şimdiki kadar, ağaçlar üzerinde bitmez ve Bay Dühring bu soruyu cevapsız bırakır. Tıpkı Robinson'un kendine bir kılıç bulabilmesi gibi, Cuma'nın da bir sabah elde dolu bir tabanca ile ortaya çıktığını kabul edebiliriz, ve o zaman tüm "zor" ilişkisi tersine döner: Cuma buyurur ve Robinson imanı gevrecesine çalışmak zorunda kalır." (Engels, *Tarihte Zorun Rolü*).

### GOŞİZM VE MEKANİK DÜNYA GÖRÜŞÜ

Bu idealist görüş, sol hareket içinde tarihsel bir sapma olarak bugüne kadar varlığını sürdürdü. Cuma'nın bir sabah elde dolu tabancasıyla Robinson'u işe koşması mantığı, devrimi tarihsel koşullarından kopararak "devrimcinin görevi devrim yapmaktır" sloganında ideal ifadesini buldu. Bu mekanik tarih anlayışı bugün de, siyasal mücadelenin önemsiz gösterilmesi amacıyla şöyle formüle ediliyor: "Maddi birşey ancak bir başka maddi şeyle bertaraf edilebilir. Faşizm herşeyden önce dizginlenemeyen bir zorbalık ve gericiliktir." (*Devrimci Gençlik* dergisi, sayı 4).

Mekanik-idealist dünya görüşünün günümüzdeki devamı olan goşizm-terörizm, pratikte sınıf mücadelesini ikili bir saptırmaya uğratır: 1) Devletin topluma hakimiyetinin mutlaklaştırılması, idealleştirilmesi 2- Fakat silahlı darbeler karşısında bu egemenliğin küçümsenmesi. Bu görüş, burjuva devlete karşı peşpeşe yöneltilen terör hareketlerinin devleti giderek tahrip edeceği, ülke çapında bir buhrana yol açacağı ve kitlelere burjuva devletin yenilemez olmadığını "göstereceği" noktasından hareket eder. Bu teori, emperyalizmin, ancak "en çok ezilen" bölgelerden merkeze doğru gelişen "halk savaşlarının" peşpeşe indirdiği darbeler sonucunda "zayıflatılacak", "çökeceğini" ileri süren bir teoriyle evrenselleştirilmiştir.

### AYRILIK YALNIZ YÖNTEMLERDE DEĞİL

Goşizm-terörizm'i bilimsel sosyalizmden farklı yapan ayrılık, devrimci mücadelede başvurulacak yöntemlerde değil, bu yöntemlerin işçi sınıfının yığımsal hareketiyle bağları konusundadır. İşçi sınıfı partileri, sınıf mücadelesinin bir yöntemi olarak "şiddet" in kullanılmayacağını ileri sürmezler. Fakat onlar, egemen sınıfların uyguladığı "zor" ile, devrimci şiddet arasında nitel bir ayrım yaparlar. Egemen sınıfların uyguladığı şiddete karşı, "devrimci şiddet" in niteliksel farkı, ikincisinin işçi ve emekçi sınıfların yığımsal şiddeti olmasıdır. Oysa terörizmin şiddet anlayışıyla, egemen sınıfların şiddeti arasında bir nitelik farkı yoktur; terörizme göre "devrimci şiddet", "devrimcilerin kullandığı şiddet" anlamına gelir. Demek ki, terörizmle bilimsel sosyalizm arasında, yalnız şiddetin oynadığı rol konusunda değil, "şiddet" in anlamı ve niteliği konusunda da bir ayrılık vardır. Bu ayrılığın kaynağı, tarih anlayışları arasındaki ayrılığa kadar iner. Bilimsel sosyalizmin "devrimci zor" anlayışı, zor yöntemlerinden birini daha fazla ya da daha az vurgulamak değil, onun yığımsal, sınıfsal niteliğini vurgulamaktır.

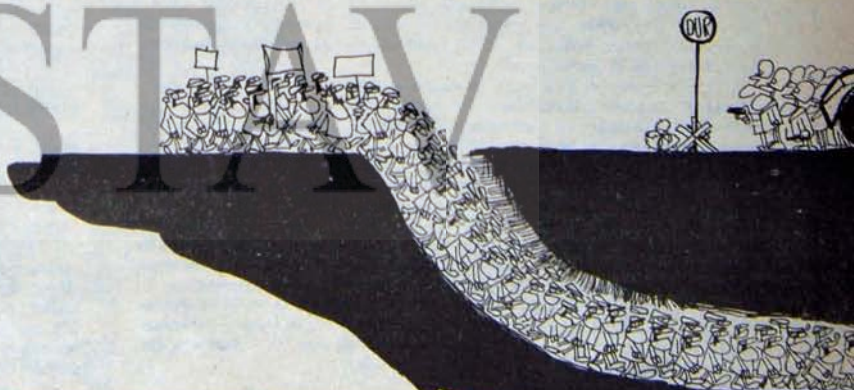
Tarih sınıf mücadelelerinin tarihi ise, devrimci mücadelede kullanılacak yöntemleri de kişilerin, grupların değil, sınıfların durumu belirler. Her mücadele yöntemi, işçi ve emekçi sınıfların yığımsal gücünü ortaya koyduğu ölçüde "tarih" te etkili olabilir. Bu yüzden bilimsel sosyalistler hiçbir mücadele yöntemini reddetmezler ya da idealleştirmezler. Yalnız geçmişte kaydedilen mücadele biçimlerinin çeşitliliğini dikkate almakla da yetinmezler; sınıf mücadelesinin gelecekte alması kaçınılmaz olan yepyeni biçimlere de kendilerini hazırlarlar. Mücadele biçimlerinin seçilmesinde belirleyici faktör, kuvvetleri bölmek, bütünleştirmek; öncü ve örgütlü gücü zayıflatmamak, güçlendirmektir.

### HALK HAREKETİNİN BÜTÜNLÜĞÜ TEMEL ÖLÇÜTTÜR

Marx ve Engels'in silahlı eylemler karşısındaki tavırları her zaman bu eylemlerin ulusal ölçüde olması olmuştur. Engels 1890'da şöyle diyordu:

"Görevimiz bütün gerçek halk hareketlerini desteklemek olduğu kadar, partimizin ancak şekillenmiş bulunan çekirdeğini korumak, onu boş yere feda etmemek ve proletaryanın verimsiz mahalli ayaklanmalarda harcanmasına izin vermemektir. Fakat eğer gerçekten ulusal bir hareket söz konusu ise, halkımız buna kapalı kalmayacak ve parolaya ihtiyaç duymayacaktır." (*Mektuplar*) da.

Barikat çarpışmalarının, karşı-devrimi yenilgiye





# KASYONUN PANZEHİ, ESİNİ GENİŞLETMEKTİR

uğratabildiği dönem boyunca Marx ve Engels bu yöntemi desteklediler. Fakat, halk hareketinin bütünlüğüne verdikleri önem, 1948'ten sonra, bu taktiğin neden etkisizleştiğinin açıklanmasında görülmüştü:

"Bütün halk tabakalarının sempatisini toplayacak ayaklanmaların tekrar ortaya çıkması zor olacaktır. Sınıf mücadelesinde orta tabakalar proletaryanın etrafında, hiçbir zaman burjuvazinin etrafında toplanan gerici partileri hemen yok edecek yoğunlukta toplanmayacaktır. Bu yüzden "halk" her zaman bölünmüş görünecek ve 1848'de olağanüstü etkili olan kuvvetli bir destekten yoksun kalacaktır." (Engels, Marx'ın *Fransa'da Sınıf Mücadeleleri*'ne yazdığı önsöz).

Lenin de 1906'da şöyle diyordu:

"Sosyal demokrasi işçi sınıfını az üstündeki ya da altındaki tabakalardan ayıracak bir Çin duvarı gibi evrensel mücadele yöntemleri tanımaz."

## 1905, YENİLGİNİN DERSLERİ

Rusya'da devrimci mücadelenin ilk döneminde, Rusya'da işçi sınıfının objektif varlığını reddeden narodnik aydınlar, devrimi gerçekleştirmek için suikastler yolunu seçmişlerdi. Ancak daha sonra, işçi örgütlerine dayanan gerilla eylemleri döneminde, Lenin bu harekete artık eskisi gibi "terörizm" gözüyle bakılmayacağını vurguluyordu. Lenin'e göre devrimci mücadeledeki temel sorun, somut şartlara uygun en etkili mücadele biçimine kolaylıkla, dağılıklığa kapılmadan geçebilmektir. Rusya'da 1905 devriminin yenilgisi, partinin bu bakımdan yeterliliğini ispat etmesi için büyük bir sınav oldu. 1905 devriminin yenilgisinden sonra partinin karşılaştığı durum, Biliim Yayınları'ndan çıkan *SBKP Tarihi*'nde şöyle anlatılıyor:

"Bozgun menşevikler hepten yıldırılmıştı. Pa-niğe kapılarak yeni bir devrimi düşlemenin bile gerekmediğini söylüyorlardı. Yasa dışı partinin kapatılmasını, gizli devrimci çalışmanın bırakılmasını istiyorlardı. Programdan ve partinin devrimci taktiklerinden, devrimci geleneklerinden açık bir vazgeçme pahasına, yetkililerin yasal bir varoluş için kendilerine izin vereceklerini umuyorlardı. İhanet ettikleri yalnız sosyalizm değil aynı zamanda demokrasiydi. Tamamen haklı olarak "likidatör" diye adlandırıldılar.

" Bazı bolşevikler tehlikeli dalgalarını gösterdiler. Devrimin lafından sarhoş olarak, yalnız barikatlara çağrı yapan kimsenin devrimci olduğunu, gerici Duma'da bulunmanın bir devrimciye yakışmadığını ileri sürüyorlardı. Onlar partiyi yasal çalışma biçimlerinden vazgeçmeye ve Duma'daki sosyal-de-

mokrat grubu geri çağırma davet ediyorlardı. Bunlara "Otzovistler" adı verildi. (Rusça otzovt kelimesinden-geri çağırma).

"Likidatörler doğrudan doğruya yasa-dışı partinin dağıtılmasını yüceltirlerken, otzovistlerin önerisi parti için dolaylı bir tehlike meydana getiriyordu: yığınlar içinde çalışmak için yasal olanaklardan yararlanmayı bir yana bırakmak, bu sonuçlarla ilişkiyi kesmeye varacaktı. Likidatörler çarlığa boyun eğme düşüncelerini yayıyorlar, otzovistler maceracı girişimleri isteklendiriyorlardı. Her iki grup yığınların devrimci yetenekleri, işçi sınıfının zaferi için şüphe tohumları ekiyorlardı."

## BUNALIM DÖNEMLERİ SINIF MÜCADELESİNİN SINAVIDİR

Toplumların bunalım dönemlerinde sınıf mücadelesinin yeni, daha gelişmiş biçimlerine geçmek zorunlu olur. Çünkü bu dönemler, karşıt sınıfların yeni mevziler kazanma, güçler dengesini değiştirme amacıyla mücadeleyi alevlendirmek zorunda kaldığı dönemlerdir. Böyle dönemlerde, işçi sınıfı partisinin daha gelişmiş mücadele biçimlerine geçişi, aynı zamanda, bu geçiş sırasında yığınlarla olan bağlarını geliştirmesinin, en azından korumasının da bir sınavı olur. Mücadelenin sınıf tabanını genişletmeden firesiz çıkmak olanaksızdır. *SBKP Tarihi*'nden yaptığımız alıntı, bu dönemlerin, sınıf mücadelesinin yalnız biçimini ilgilendirmeyen; daha da önemlisi, partinin yığınlar önündeki durumunu etkileyen tehlikeli eğilimlerin doğmasına neden olduğunu gösteriyor.

Bunun nedenini anlamak zor değildir. Bunalım dönemleri, toplumsal ve politik mevzilerin sınıflar arasında "yeniden paylaşıldığı", burjuvazinin zor gücünün ölçü ve kapsamının tayin edildiği dönemlerdir. Bu durumda, sınıf mücadelesi en hararetli biçimini alır. Burjuvazi, işçi ve emekçi sınıflara karşı bir *bütün* sınıf olarak çıkmak zorundadır. Aynı olgu, işçi ve emekçi sınıflar için de geçerlidir; onlar da sınıf mücadelesine, sınıfın en geniş kitleleriyle katılma durumundadırlar. Böyle anlarda, politik mücadelenin önemli biçimlerinden biri, kendi sınıf saflarını bütünleştirmek, karşı tarafın bütünlüğünü parçalamak, onun bir sınıf olarak bütünleşmiş biçimde ortaya çıkmasını engellemektir. Egemen sınıflar, bu durumlarda, "zor" gücünü özellikle "zayıf halkalar" üzerinde yoğunlaştırarak, karşı tarafın saflarını dağıtmaya çalışırlar. Bu, genel sınıf saldırısına yapılan hazırlıktır. Amaç, karşı tarafın, zor'a karşı, yığın gücüyle değil, ya politik oportünizmle ya da eşit bir zor'a karşı çıkmasını sağlamaktır. Politika biliminde "provokasyon" olarak nitelenen: mücadelenin belli bir alanında hasma karşı asıl üstünlüğü olan

tarafın, nihai darbeden önce, hasmını en zayıf olduğu yere çekme taktiğinin özü budur.

## YIĞINLARLA BAĞ KURMA

Engels, mücadele koşullarının temelden değiştiği yıllarda, burjuvazinin bu çabalarına şöyle dikkati çekiyordu:

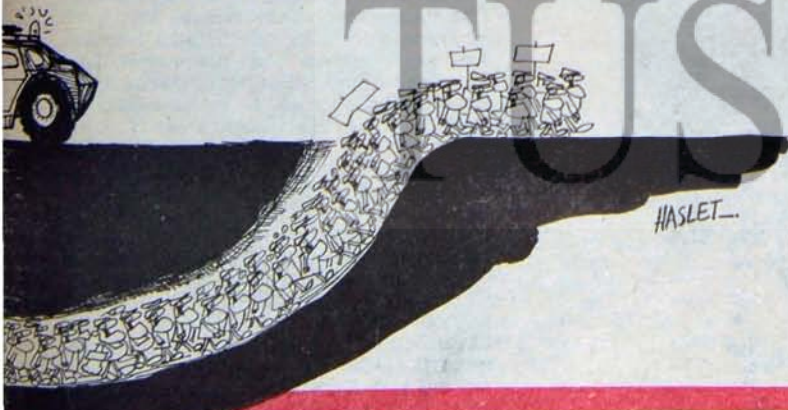
"Okur egemen sınıfların niçin ısrarla bizi tüfeklerin konuştuğu ve kılıçların parladığı yere sürüklemek istediğini şimdi anlıyor mu? Bozguna uğrayacağımız başlangıçta belli olduğu halde sokağa inip olay çıkarmaya kalkışmadığımız için niye bizi korkaklıkla suçluyorlar? Niye bir kerecik toplanlarına yem olmamız için bu kadar içtenlikle yalvarıyorlar? Bu baylar yalvarmalarını ve meydan okumalarını boşa harcıyorlar. Biz o kadar aptal değiliz... Baskınların ve bilinçsiz kitlelerin başında bilinçli bir azınlığın bulunmasıyla yapılan devrimlerin artık zamanı geçmiştir. Toplum düzeninin tamamen değişmesi söz konusu olduğunda, kitleler de bu sorunun içinde bulunmalı ve ne gibi tehlikeler olduğunu maddi nanevi bütün varlıklarıyla neye katıldıklarını bizzat kavramış olmalıdırlar." (Engels, *aynı yerde*).

SBKP Tarihi'nin de gösterdiği gibi, burjuvazinin "en zayıf halkalara" yüklenme taktiği iki tarihsel sapmayı canlandırmaya da yöneliktir. İkisi de "kadir-i mutiak burjuvazi" anlayışına dayanan bu sapmalar, hareketin, daha gelişmiş mücadele biçimlerini benimsemesini kendi sınıfsal önyargılarına sığdıramazlar. İkisi de, emekçi yığınlarının burjuvaziye karşı taşıdığı potansiyeli inkara varır. SBKP Tarihi, partinin bu iki eğilime karşı, işçi sınıfı yığınlarıyla yeni bağlar kurma politikasını çıkardığını gösteriyor.

## GÜÇLERİ, "EN KUVVETLİ HALKA"DA TOPLAMAK

Gelişmiş mücadele yöntemlerine yanaşmama, mücadelenin sınıf tabanının genişletilmesine dayanan bu yöntemlerin, bunu yerine getirecek örgütlerin düzenini bozacağı gerekçesine dayanır. Bu gerekçenin daha açık biçimi, burjuvazinin, gelişen yeni biçimlere alışmamış örgüt ve yığınları daha kolaylıkla "provake" edebileceği görüşüdür. Bunun somut sonucu ise, yeni mücadele yöntemlerini ortaya koymayarak provakasyonların önlenebileceğidir. Bu anlayışın temelinde, mücadelenin yığınsal genişlemesinin, özünde sınıfsal ağırlığının artması demek olduğunun kavranmaması yatar.

Bugün Türkiye'de demokratik mücadelesini işçi ve emekçi sınıfların örgütlü hareketi aşamasına geçirme ve yığınsal tabanını geliştirme görevi gündemdedir. Burjuvazinin teröristlik kışkırtma ve yeniden canlandırma çabası, bu görevi sekteye uğratmayı amaçlıyor. "Anarşiyi önlemek, anarşistleri öldürmekle mümkündür" sözünün başka anlamı olmaz. Bu taktik de burjuvazinin, "devlet gücünü acımasızca ve açıkça emeğe karşı bir savaş aracı olarak kullanma"yı hedef alan tırmanmasının bir parçasıdır. Fakat, genel saldırı öncesindeki bu "en zayıf halka"ya yüklenmenin amaçlarından biri de, provakasyona yol açmamak için mücadelenin sınıf tabanının genişletilmesinden vazgeçmeyi teşvik etmektir. Oysa, burjuvazinin demokratik güçleri en zayıf halkasından yakalamamasının tek aracı, daha büyük güçleri, *en kuvvetli halka* üzerinde toplamaktır. Demokratik güçlerin en kuvvetli halkası da, işçi ve emekçi sınıfların yığınsal gücünden başkası değildir.



# REICHSTAG

## YANGINI VE

# "ALIN YAZISI" ÜZERİNE

M. AYDAN GEDİKALİ

Almanya'da 27 Şubat akşamı Reichstag kubbesinden karanlık göğe birden bire kızıl alevler yükselmeğe başlar... O sıra yardımcısı Paul Joseph Goebbels'in evinde yemek sonrası keyfini çıkarmaktadır Hitler. Gramafonda Lili Marlen, kadehlerde hafif içkiler ve gözlerde yemek sonrasında uygun mahmurluğu...

Az sonra aynı gözler yangının önünde yangından da yangın, alev alev parlamakta ve Prof. Ekrem Şerif Egeli'ye nazire yaparcasına avaz avaz bağırılmaktadır: "Her Komünist bulunduğu yerde öldürülecek!..."

Sorgusuz sualsiz anlaşılvermiştir yangını komünistlerin çıkardığı...

Oysa bir, ya da birkaç komünistin değil, Hitler'den emir alan Nazilerin provakasyonu idi bu yangın. Ve işin aslını bilen "Sorumlular" çoktu. Ve bu geçi bilen sorumlular bildiklerini söylemediler ama plan amacına ulaştıktan sonra yine de Hitler tarafından teker teker öldürüldüler.

Ne kötü bir alın yazısı!...

Şimdi bu olay da nereden mi geldi aklımıza?

Geçtiğimiz hafta İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk TBMM'de şöyle bir konuşma yapmıştı da:

"Bazı olayların suçlularını bilmemize rağmen açıklayamıyorum. Çeşitli spekülasyonlara yol açmasına rağmen, buna kalkanarak görev duygusu içinde, kendimizi bu tür açıklamalardan uzak tutuyoruz. Bu, dünyanın her yerinde İçişleri Bakanlarının alın yazısıdır..."

Yani, yeni gelin örneği "Hem ağlarım hem giderim..." demeğe getiriyor bakan. Bu kendi bileceği iş ama bizim de şu "BAZI OLAYLAR" kafamızda dallanıp budaklanıyor. Çağırışım çağırışımı çağırıyor ki haksız da değiliz hani. Ya böyle bir sızlanmada bulunmasa idi Bakanımız ya da madem bulundu, değiştirme yoluna gitseydi yazgısını... Ve biz "Bir ihtimal" deyip "Alınma yazılmış bu yazı"dan başka bir yanıt vermeyeceğini bile bile bu yazgısını değiştirme yolunda sual edelim Asiltürk'e:

Acaba bu "Bazı olaylar"ın içinde Başbakan

Demirel'e yaradana sığınıp ya da bir takım adamlara kanıp hem de başbakanlıkta aşkettiği tokat ile düştüğü mahkemede "Beni Türkeş'in adamları kandırdı. Aslında öldürmemi istiyorlardı." gibilerinden ve de daha pek çok ileri-geri sözler eden aklı-eksik'in maceraları da var mı? Bu tip aklı eksikler "Bazı olaylarda" oldukça işe yararlar da bazen... Nasıl mı? Yine aynı Reichstag yangınına dönelim:

Tam İstanbul yangınları gibi -Ama tüm ilerici güçlerin tutuklanıp öldürülmesi amacına ulaşmasına- Reichstag yangını için de yandı bitti kül oldu, denirken; Van Der Lubbe adında azıcık us yoksunu bir "Azılı Komünist" çıkar sahneye. Sağı solu yakmak gibi *egzantrik bir meraka sahip* bu eli kibritli azılı komünistin Leipzig duruşmaları sonrasında Naziler tarafından kandırıldığı açıkça anlaşılır anlaşılmasına ama, *açıklanamaz* tabii. Yazgı işte!.. Oysa yıllar sonra Nürnberg'te verilen ifadelerden birinde Prussia İçişleri bakanlığında memur (İçişleri Bakanı ne olmuştu acaba?) Hans Gisevins ve gestapo şefi Rudolf Diels, yangını Nazi liderlerinin hazırladıklarını, hatta yangından önce, yangın sonrasında tutuklanacakların listesini bile hazırladıklarını kanıtları ile anlatırlar... Olay şöyledir:



Yangından bir-iki gün önce bir barda SA'lar içkili bir adam yakalarlar. Marinus Van Der Lubbe adındaki kundak koyma hastası bu adam birkaç devlet dairesini ateşe vermeğe teşebbüs ettiğini, şimdi de hedefini Millet Meclisi Binası Reichstag olduğunu "İlan" etmektedir. Yakalanır. Konu ile Hitler'in en gözde adamları, başta Reichstag Başkanı Hermann Goering olmak üzere yakından ilgilenirler. Bu yan kaçık adam, tüm komünist ve ilericileri imha plânı için tanrının bir "Lutfu"dur apaçık. Ve plân hazırlanır.

O sıra, Goering'in oturduğu Başkanlık Sarayından Reichstag'a kalorifer borularını geçirmek üzere toprak altından bir yol kazılmıştır. Sonradan SA lideri olacak Karl Ernst, 27 Şubat gecesi hücum taburlarından birkaç kişiyi bu tüneiden Reichstag'a geçirir. Etrafa petrol ve kendinden ateş alan kimya maddeleri dökerler ve aynı yoldan geri dönerler. Ve az sonra "Teşvik" edilen Van Der Lubbe, kendini içini bilmediği, karanlık, büyük bir binada bulur. Sağa sola kibrit çakması ile etrafı birden alevler içinde kalır ve kendini zor atar dışarı, hemen yakalanır. "Azılı Komünist" yaptığı işin büyüklüğünden şaşkın ve mutlu idama kadar gider... Elinde bu dehşetli yangın aracı olarak kibrit ve gömlekten başka bir araç olmamasının anlaşılmasına rağmen, asılır... Olayların gerçek yüzünü bilenler, susarlar....

"Bazı olayların suçlularını bilmeme rağmen açıklayamıyorum. İçişleri Bakanlarının alın yazısı" demiş bakan.

Hay demez olsaydı!

Marak bu ya, acaba "komando" yatağı Ülki Ocaklarının SA kıtaları gibi bir ön eğitime tutulduğu olayı da mı var bu "Bazı olaylar" içinde? Malum a, adı geçen hücum taburları şöyle hazırlanmıştı da:

".. 1920 yazında, Hitler bir takım kalın enseli eski askerleri "Kol kuvveti" kıtaları, Ordnertruppe, halinde örgütledi ve bunları eski sabıkalılardan saatçi Emil Maurice adında birinin komutası altına verdi. Bu örgüt, Berlin Hükümetinin dikkatini çekmek için, bir süre partinin "Jimnastik ve Spor Kolu" adı altında gizlendi. Sonra Ekim 1921'de resmen Sturmabteilung adını aldı. SA adı da buradan gelmektedir." (Nazi İmparatorluğu. William L. Shirer. C.I.Sf.81)

Toplarsak, çağırışılara koşut "Acabalar" uzar da uzar. En iyisi şu "Bazı olayları" şeytanın bacağına kırıp açıklayıverse de Asiltürk hem kendini kötü yazğıdan, hem de bizi merakın kurtarsa... Aksıl halde, yeni bir yazgısal yanıt ile karşılaşma bahasına da olsa, bu kez Adalet Bakanı'na soracağız: ASILTÜRK'ÜN SÖZLERİ, SUÇLULARI GÖREVİ OLMASINA RAĞMEN BİLE BİLE YAKALAMAMAK VE DOLAYISI İLE SUÇA ORTAK OLARAK SUÇ İŞLEMEK İTİRAFI DEMEK DEĞİL MİDİR?...

Ola ki Adalet Bakanından da "Alın Yazısı"na ilişkin bir cevap gelir. Eh, o zaman ağlaya ağlaya da gitseler, "güle güle" demekten başka ne gelir elimizden?



# İHRACATTAKİ BUNALIM ÇÖZÜLEMİYOR

İSMAIL COŞAK

Türkiye 1975 yılı içinde 1 milyar 401 milyon 75 bin dolarlık ihracat yaptı. Aynı yıl için öngörülen ihracat ise 2 milyar dolar idi. 1974 yılında gerçekleşen ihracat, 1 milyar 532 milyon 182 bin dolarla 1975'in üzerinde gerçekleşmişti.

Eldeki bu genel veriler, bir türlü artmayan ya da daha doğru bir deyimle artmayan ihracatın bugünkü durumunu somutluyor. İhracatın bir yönüyle döviz sağlayıcı özelliği dikkate alınır, özellikle dışa bağımlı Türkiye kapitalizmi açısından sorunun önemi ortaya çıkar.

İhracatın, umulanın çok altında, 1974'ün de altında gerçekleşmesi, düşündürücü olmaktan da öte son derece ciddi bir sorun olarak Türkiye kapitalizminin karşısına çıkıyor. Bugünkü veriler ve ihracatın yapısı, sözkonusu dış ticaret dar boğazının ihracatla bir çözüme ulaşamayacağını da vurguluyor.

## İHRACAT ARTAMAZ

İhracattaki artışla döviz akıntısını gidermenin olanaksızlığını sermaye sınıfı da kavramış bulunuyor. Bu nedendir ki sermaye sınıfı bir süredir dış kredi sağlamak için avuç açıyor. Gerçekten Türkiye'nin 1975'de ihracattaki ürünleri bir gözetmek ihracatın artamayacağını, sınırı ölçüde artsa da kele melhem olamayacağını kanıtlıyor.

1975'de yapılan 1 milyar 401 milyon 75 bin dolarlık ihracatın, 1 milyar 63 milyon 302 bin dolarını şu ürünler oluşturuyor:

Ham Pamuk, Yaprak Tütün, Fındık, Çekirdeksiz Kuru Uzüm, Kuru İncir, Zeytinyağı, Nispet, Antep Fıstığı, İpek Böceği Kozası, Deri Gıyım İşyası, Pamuk İpliği, Krom Cevheri, Akaryakıt, Kumpeleler, Tabii Ham Boratlar, Çimento, Limon, Mercimek, Koyun Eti, Yünden Halılar, Koyun, Bağıraklar, Fasoneli Pamuklu Dokuma.

Bu ürünler Türkiye'nin en önemli ihracat ürünleri. Türkiye kapitalizmi, bağırak, mercimek satarak üretimi için zorunlu hammaddeyi ve sermaye malını ithal edecek. Bir gerçeği açıkça vurgulamak gerek. İhracat bu ürünlere bağlı kaldığı sürece artmaz, artmaz. Başka ürünleri ihraç etmek ise şimdilik olanaksız.

Bu ürünler 1975 yılı ihracatının % 75,89'unu oluşturuyor. Bir önceki yılda ise aynı ürünler, ihracatın % 74,24'ü idi. Bunlar arasında genel ihracat içindeki yüzdeler itibarıyla en önemli ve % 10'u aşan, yılların geleneksel uç ürünü yer alıyor. Ham pamuk, yaprak tütün, fındık.

## FIYATI DÜŞEN HAM PAMUK

Ham pamuk Türkiye'nin yıllar boyu en önemli ihraç ürünü. Geçmiş yıllar ihracatında genel içinde % 30'a varan oranda yer tutmuş. 1975'de de % 16,07 ile genel ihracat içinde yüzde olarak en yüksek orana sahip. Geçen yıl ise, ihracatın % 15,36'sını oluşturuyor.

Ancak miktar ve değer olarak 1974 ve 1975 yılları ham pamuk ihracatı karşılaştırıldığında ilginç bir görünüm ortaya çıkıyor. 1974'de 145 bin 179 ton karşılığı 235 milyon 303 bin dolarlık gelir sağlanmasına karşın 1975'de 241 bin 700 ton karşılığı 225 milyon 224 bin dolar sağlanıyor.

Önemli bir tarım ürünü olan pamuk ve pamuğa bağlı ihracatın acıklı manzarası bu. Onbinlerce tarım işçisinin iliklerine kadar sömürülüşü ve pamuğun yok pahasına zar zor satılışı. Satışı kolaylaştırmak için sermaye sınıfına aktarılan milyonlarca lira. Bu da manzarayı tamamlayan bir parça.

Ham pamuk ihracatı miktar olarak 100 bin ton artıyor. Buna karşın satış değeri 10 milyon dolar düşüyor. Bilinen bir gerçek de ithal edilen ürün-

HAM PAMUK, YAPRAK TÜTÜN, FINDIK, VS. GİBİ İHRACAT ÜRÜNLERİ TÜRKİYE'NİN 1975 YILINDAKİ İHRACAT TUTARINDA % 75,89 PAYA SAHİP. BİR ÖNCEKİ YILDA İSE AYNI ÜRÜNLER İHRACATIN % 74,24'Ü İDİ.

lerin geçmiş yıla oranla çok daha pahalı olması. Bu da dışa bağımlılığın ne olduğunu somutluyor. Emperyalizmin Türkiye sömürsünde bir parça olarak ortaya çıkan gerçekler bunlar.

## FIYATI ARTAN TÜTÜN

Yaprak tütün, Türkiye'nin ihraç ürünleri arasında ikinci sırada yer alıyor. 1975'de 61 bin ton karşılığında 202 milyon dolarlık tütün ihraç edildi.

Bu rakamlar da gerçeği tüm çıplaklığı ile açıklıyor. Dünya piyasalarında 1975'de tütünün fiyatı artıyor. Ancak miktar olarak bir önceki yılın düzeyi dahi tutturulamıyor. Bu da tarıma bağlı ihracatın doğal sonucu. Yarı pamuğun dünya piyasalarında birim fiyatı artsa, miktar olarak düşüş sözkonusu olacak. Bu kısır döngünün kırılması ise ihracat tarımsal yapı özellikleri göterdiği sürece olanaksız.

## PAMUK İPLİĞİ AÇMAZI

Pamuğun işlenmesinden elde edilen pamuk ipliği ise genel ihracat içinde 1975'de % 4,25 oranla beşinci sırayı alıyor. Türkiye açısından bir sanayi ürünü olan pamuk ipliği, Ortak

Pazar açısından uygulamada tarım ürünü muamelesi görüyor.

1974'de 37 bin ton olan pamuk ipliği ihracatı 1975'de 35 bin ton'a düşüyor. Ortak Pazar ülkelerindeki tekstil krizi gündeğitkçe büyürken Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda pamuk ipliği ihracatını artırma olanakları yok. Buna karşın pamuk ipliği üretme amacıyla Türkiye'de sürekli yeni yatırımlar yapılması geleceği göremeyen bir körüğün somut örneği olarak karşımıza çıkıyor.

İngiltere geçtiğimiz yıl Türkiye çıkışlı pamuk ipliğine miktar kısıtlaması koydu. Önümüzdeki yıllarda diğer Ortak Pazar ülkelerinin aynı yolu seçip seçmeyeceğini kimse garanti edemez.

Sonuç olarak, ihracatın, karşılaşılan döviz akıntısına, bugünkü yapıyla çözüm getirmekten uzak olduğunu ve uzunca bir süre de yapısal değişikliğin sağlanamayacağını kesinlikle söylemek olanaklı. Bu da, dışa bağımlı Türkiye kapitalizmini daha büyük bunalımlara itecektir. MC iktidarı ise çözümü dış kredide buluyor. Bu yöndeki olanakların şimdilik sınırlılığı dikkate alınır, sermaye sınıfının önümüzdeki yılların bunalımına kendi açısından ne denli çözüm getirebilir. Bunu tarih belirleyecek.

# TÜSTAV

# JUAN CARLOS ABD'YE 24 ÜS VERİYOR

CUMHURİYET 27 Ocak 1976

ABD Dışişleri Bakanı Kissinger ve Juan Carlos'un dış bakanı Jose Maria de Areilza 24 Ocak Cumartesi günü Madrid'te biraraya gelerek, beş yıl süreyle bir "dostluk ve askeri işbirliği anlaşması" imzaladılar. Anlaşma bir yandan ABD'nin Juan Carlos İspanya'sını ekonomik ve siyasal olarak desteklemeye diğer yandan da Avrupa'daki askeri varlığını enazından korumaya kararlı olduğunu belgeliyordu.

ABD ile İspanya arasında imzalanan anlaşmanın 1. maddesi askeri nitelikte bir İspanyol-Amerikan konseyinin kurulmasını öngörüyor. Yapılan anlaşmada, söz konusu konseyin, "Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü ile uygun bir işbirliğinin geliştirilmesini sağlamak" ve "Avrupa'nın savunulması için yapılan işbirliğinde optimal bir etkinlik" gerçekleştirilmek amacıyla yılda iki kez toplanacağı belirtiliyor.

Anlaşmanın 5. maddesi ise iki ülke arasında ortak bir genel kurmayın oluşturulmasını öngörüyor. Bu genel kurmayın amacı, "iki ülkenin silahlı kuvvetleri ve Kuzey Atlantik'in savunulmasına katılan diğer kuvvetler arasında eşgüdümü kolaylaştırmak olarak belirtiliyor.

## AMERIKAN ÜSLERİ

Ote yandan, anlaşmaya ek olarak yapılan bir sözleşme de, ABD'ye, Rota, Torrejan, Madrid, Saragossa ve Moron üslerini askeri amaçlarla kullanılabileceklerini veriyor. Amerikan nükleer denizaltıları 1 Temmuz 1979'a kadar Rota limanında konaklayabilecekler.

ABD ile İspanya arasında imzalanan anlaşma ile ABD'nin önümüzdeki beş yıl içinde İspanya'ya 1222 milyon dolar tutarında kredi vermesi kararlaştırıldı. Anlaşmanın ilginç bir yönü, bu kredinin 600 milyon dolarlık bölümünün ABD kaynaklı mavaç araçlarının satın alınmasını hedefliyor. Yapılan anlaşmada ABD İspanya'da nükleer silahları depolamaya garantisi verirken, büyük hava ve deniz üslerinin yanısıra "ikincil" diye adlandırılan 18 tesis üzerindeki kontrollerini koruma hakkını bu anlaşmayla elde etmiş oluyor. Böylece ABD'nin Juan Carlos'un İspanya'sında kontrolü altında tuttuğu üslerin sayısı 24'e ulaşmış olacak.

## EXİMBANK

Yapılan anlaşma ayrıca, ABD'nin, Amerikan İhraçat ve İthalat Bankası (Eximbank) aracılığıyla "bir doğrudan yatırımlar akımı"ni başlatmasına olanak sağlıyor. Eximbank, İspanyol özel işletmelerine 450 milyon dolar tutarında kredi ve garanti sağlayacak.

Kissinger anlaşmanın imzalanmasından sonra

yaptığı konuşmada, ABD'nin, İspanya'ya, NATO içindeki müttefiklerine olduğu kadar sıkı bağlarla bağlı olduğunu söyledi. Kissinger, kurulan İspanyol-Amerikan konseyinin, "Kuzey Atlantik örgütüyle sıkı bir eşgüdümü amaçladığını" da gizlemedi. Bay Henry, daha da ileri giderek, ülke içindeki politik gelişmelerin hızlanmasını, NATO ülkelerinin İspanya'ya kabul etmesi konusunda tayin edici bir etkide bulunacağını da belirtti.

## NATO'YA SOKMA PLANLARI

İspanya'nın NATO'ya sokulması üzerine yıllardır ve özellikle NATO'nun güney kanadını girdiği derin bunalımdan bu yana sürdürülen planlar nihayet uygulamaya aşamama getirilmiştir. ABD ve Batı Avrupa ülkelerinin yöneticileri, Franko'nun ölümünden önceki ve sonraki belli bir dönemde ülkedeki siyasal gelişmeler karşısında daha çok bekle-gör politikası izlemişler, ancak bu arada olayları kendi yönlerinde etkilemek için de her türlü müdahaleden de kaçınmamışlardır. Juan Carlos'un krallık tahtına oturmasından sonra yapılan yüzeyel değişikliklerin, İspanya'yı kapitalist dünyadan ayırma noktasına gelmeyeceğini gören bu hükümetler kısa süre içinde tutum değiştirerek İspanya'da "demokrasieye geçişin sancısız olması için Carlos'un desteklenmesi gerektiğini" ilan etmişlerdir.

## ANTI-KOMÜNİZMİN BEKÇİLERİ

Bu arada ABD'nin Avrupa'daki en güçlü ve en sadık müttefiki olan Federal Almanya'nın sosyal-demokrat iktidarı, İspanya'daki siyasal gelişmeleri etkileyebilmek için kendi doğrultusundaki İspanya Sosyalist İşçi Partisi üzerinde yoğun bir faaliyete başlamıştı. Bilindiği gibi bir süre önce yapılan Avrupa sosyalist partileri zirvesinde, bu partilerin "genel eğiliminin" komünist partilerle işbirliği yapmaktan yana olmadıkları açıklanmıştı. Bu "genel eğilim" in gerçekte daha çok Alman ve Kuzey Avrupa sosyal-demokratlarının eğilimini yansıttığı ise biliniyordu. Arias Navarro kabinesinin içişleri bakanı Fraga İbarne'nin 22 Aralık günü açtığı Fransız gazetesi Figaro'ya verdiği demeçte söylediği sözler bu portreyi tamamlamaktadır: "Kararlı olarak demokratik bir topluma doğru ilerliyoruz. Ancak, bugünkü koşullar içinde, komünist partinin siyasal oyuna katılması söz konusu olamaz, çünkü bu parti bir uluslararası karışıklık kuruluşudur."

Amerika'da yayınlanan New York Herald Tribune gazetesinin, daha son Madrid anlaşması imzalanmadan önce bunun "anti-komünist" nitelikte bir anlaşma olduğunu açıklaması herhalde büyük bir gazetecilik başarısı sayılamaz.



Juan-Carlos'cu devam

## BERBENE

## Angola'da Ne Oluyor?

Babıllı başına dış politika baberleri çoğu zaman büyük Amerikan ajanlarından yansır ve sıradan bir gazete okuru için çözümü zorunlu bir bilimceye benzeyen. Ne okuduğu bilinmeyen, bilince de zamanla unuttuğu bir dizi büyük harin yarıyana gelmesiyle simgelenen bir sürü örgüt, dış politikayı oluşturan ögelerdir. Haydi NATO'ya, CENTO'ya, AET'ye, CIA'ya, KGB'yi ezberledik diyelim; yetmiyor ki... İRA'dan FRELIMO'ya değin bir dizi garip rüsumun ne olduğunu bilmek gerekiyor. Geçen gün bir gazetede şu başlığı okuyunca; bir dakika durup düşündüm:

— Angola'da Marksist MPLA, Batı yalın örgütlerle

savasıyor.

Neydi bu haberin anlamı?

Son günlerde ajanslar Angola'da «Marksist MPLA»nın Batı yanlısı UNITA ile FNLA'yı gerlettiğini bildiriyor; Sovyetler MPLA'yı destekliyor; ABD, bu işe öfkeleniyor. Oysa, Angola, Portekiz'in sömürgeciyken ve ruhum altında inim inim ilerken ABD, kulum bile kapardatıyordu. Birdenbire bu ne şiddet, ne celâlit Sovyetler ABD'nin bu kusurluğu karşısında diyorlar ki:

— Ulusal Kurtuluş hareketlerine yardım, Sovyetler Bir-

liğinin tarhiyel politikasıdır.

Acaba şu Angola içinin içyüzü ne ota? Bir Türk, bu olaya hanele açıdan bakmalı? sorusuna karşılık aramadan önce bir durumu saptayalım. En başta TRT olmak üzere çoğu Bahâllî gazetesinin «Marksist MPLA» diye vurguladığı örgütün adı «Movimento Popular de Libertação de Angola»nın baş harflerinden oluşuyor. Türkçe'de «Angola'nın Kurtuluşu İçin Halk Hareketi» demek. Sözgelisi çok iyi bildiğimiz NATO'da «North Atlantic Treaty Organization» tümesinin baş harflerinden oluşur. NATO; içinde Portekiz'in de bulunduğu kapitalist bir örgüttür. Ama bütün ajanslar «kapitalist NATO» demezler haberlerde; nedense «Marksist MPLA» derler. Haydi efendim tarih canları diye izlemiş, diye ağızlemişler. Bu konuyu bir yana bırakalım. Ama, Angola halkı sömürgeci Portekiz'i defettikten sonra şimdiki iç hesaplaşma başladı; bu hesaplaşmanın anlamı nedir?

★

Ulusal Kurtuluş Savaşının tarihine bir göz atalım bu konuda doğruyu bulmak için...

Türkiye'de Ulusal Kurtuluş Savaşının önderi Mustafa Kemal Pasadur, Emperyalizmin varucu gücü olarak Anadolu'ya çıkan Yunan ordusuna karşı, Anadolu dinleme etlemine geçerken, Sovyetler Birliği ulusal kurtuluş hareketlerini desteklemeyi sosyalizmin şartı saymış; Lenin Atatürk'le yakın ilişkiler kurmuştur. 1918'de Türk Ulusal Kurtuluş Savaşında Mustafa Kemal'in ordusunu destekleyen Sovyetler; 1976'da Angola'da MPLA'yı ve önderi Augustino Neto'yu destekliyor; işte olay, bunca sadedir, açıktır.

Ne var ki bir ulusal kurtuluş hareketi içinde toplumun çeşitli güçleri ser alabilirler. Bu güçler, kendi iç ilişkileri ve iktidar çatışmaları süresince değişik yönlere de zamanla kayabilirler. 1920'lerin Anadolu'su da böylesine karmaşık bir görünümü sergiliyordu; şimdiki Angola'da olduğu gibi... Emperyalizme karşı kurulan Cephe'yi bölmek için zaman zaman iç çatışmaları kışkırtıldı. Asnavurilar, Delibaşlar ve Çerkes Elbemb'leri önceden temizledi Atatürk; çünkü büyük stratejiydi. «Batı yanlısı kuvvetlerden Hıfâfât Ordusu'nun da teahhüde bakıldı. 1919'de Türkiye'de «Batı yanlısı olan» Padişah Kuvvetleriydi. Gazî Mustafa Kemal'in yandaşlarına da ABD'den İngiltere'ye dek Batılı ajanslar «Bolşevik» diyorlardı. Türk halkının bağımsızlık savaşına başarıya ulaştıktan sonra Batı yanlısı İstanbul ve öteki güçler de dize getirildi.

1920'lerin Türk Kurtuluş Tarihinde Padişah Batı yanlısı; Ankara Sovyet yanlısıydı.

Oysa şimdiki Bahâllî basını, Batı yanlısı Angola örgütlerine karşı Sovyet yanlısı MPLA'nın başarılarını neredeyse gözyaşları dökerek verecek. Çünkü Milli Kurtuluş tarihini ze yabancılaştırdılar bilizet; Amerikan uyduğunda beyinleri yakadılar; dış politika haberlerine kapitalizmin deteryanlarıyla çitilimsiz kafalarla bakıyorlar. Ben diyorum ki MPLA, şu Batı yanlısı örgütleri tepesinin de. 1920'lerde Anadolu'da gerçekleşen tarihsel yasa, Angola'da bir kez daha geçerliliğini gösterisin.

İbrahim Selçuk

# MARKSİZME BÜTÜNÜYLE YABANCI



Mao iç savaş sırasında

## KOMİNTERN'İN ÇİN TEMSİLCİSİ

Piotr Vladimirov'un anılarının üçüncü bölümü

DERLEYEN: HÜSEYİN BAŞ

"MAO'NUN, ATIFTA BULUNDUĞU MARKSİST TEZLERE, MARKSİST DÜŞÜNCEYE BÜTÜNÜYLE YABANCI ANLAMLAR VERDİĞİNE HERGÜN BİRAZ DAHA İNANIYORUM." "OLAYLARIN GELİŞİMİNDEKİ MANTIK, BAŞTA BİZZAT MAO ÇE TUNG OLMAK ÜZERE, ÇİN KOMÜNİST PARTİSİNİN YÖNETİMİNİN SOVYET TEMSİLCİLERİNİ HİÇE SAYMAYA KARARLI OLDUKLARINI GÖSTERİYOR."

28 Mayıs 1942

Mao Çe Tung'un son söylevlerinde bir düşünce mürekli bir biçimde yineleniyor: Başkalarının düşüncesi öğretilmez. İlke olarak doğru olan bu düşünce, gerçekte bizim devrimci düşüncemizin ideolojik değerlerini reddetmeye yöneltilir insanı. Buna bütünüyle inanıyorum. Gelecek, ışın nereye varacağı gösterilecek.

29 Mayıs 1942

Çeng-feng kampanyası bir kitle hareketine dönüşüyor. Parti üyelerinden sonra, askerler ve sivil halk Mao Çe Tung'un kültür, "üç çalışma stiline uygulanması" ve aynı türdeki obür konularla ilgili söylevlerini "ezberlemeye" giriştiler.

Güç bir savaşla karşı karşıya buldukları, acil ekonomik ihtiyaçların en yüksek düzeylere ulaştığı, Japonların açık bir biçimde Sovyetler Birliğine saldırmaya hazırlandığı bir sırada Mao'nun Çin'in bu tür işlerle uğraşması gerçekten anlamsız ve saçma görünüyor. Ama Çeng-feng olayının ardında, kuşkusuz son derece önemli şeyler yatıyor. Mao için mutlaka yapılması gereken bir şey... Çünkü kampanyayı başlatan bizzat kendisi.

1 Haziran 1942

Günlerimi Mao Çe Tung'un son söylevlerini incelemekle geçiriyorum: "Parti çalışması için uygun bir stil üzerine", "Parti içindeki rutin şemalara karşı", sanat ve edebiyat üzerine Mayıs'ta verdiği konferanslar. Mao'nun atıfta bulunduğu Marksist tezler, Marksist düşünceye bütünüyle yabancı anlamlar verdiği her gün biraz daha inanıyorum.

4 Haziran 1942

Haber kaynaklarının tümü Kang Çeng'in tekelinde. Onunla karşılaşmadığımız gün hemen yok gibi. Ama her defasında bölük pörçük haberler vermeye yeteniyor.

Kang Çeng acaba başına buyruk mu hareket ediyor? Yoksa Çin Komünist Partisinin Başkanının direktifleriyle mi?

7 Haziran 1942

Olayların gelişimindeki mantık, başta bizzat Mao Çe Tung olmak üzere, Çin Komünist Partisinin yönetiminin Sovyet temsilcilerini hiçe saymaya kararlı olduklarını gösteriyor. Mao'yu görmek, neredeyse olanak dışı.

Bana karşı böylesine bir tutumun izleneceğini doğrusu beklemiyordum. Burada, Çin Komünist Partisine hiç bir karşılık beklemeden yardım eden uluslararası devrimci bir örgüt olan Komintern'in temsilcisi olarak bulunuyorum.

Komintern'in Çin Komünist Partisinin tarihindeki yeri özellikle önemlidir. Gerçekten de Çin'de, bir süre sonra Çin Komünist Partisinin kurulmasına yol açan ilk Marksist örgütler Komintern'in desteğiyle gerçekleştirilmiştir. Çin Komünist Partisi, burjuvazinin baskın güç olduğu bir kurtuluş hareketinin etkisi altında oluşmuştur. Gerçekten de Çin proletaryası nüfusunun % 1 ini geçmiyordu, ve bu yüzden de köylü ve küçük burjuva unsurları arasında bütünüyle erimiş gitmişti.

Yadınması olanaklız gerçek buydu: Çin Komünist Partisi Çin proletaryası henüz anırsal niteliğe ulaşmadan doğmuş ve gelişmişti. İşte bu yüzden Parti yönetiminde son derece önemli ideolojik yanlışlar, sapmalar ortaya çıkmıştır. Bu ortamda Komintern'in yönetici rolü özellikle önemliydi. Bu, esasen tarih tarafından da kanıtlanmıştır.

## ÜÇ GURUP

Biz, Çin Komünist Partisine, çeşitli oportünist ve "gauchiste" eğilimleri yenik düşürmesi için çok kez yardımcı olduk.

10 Haziran 1942

Çin'li yoldaşlarla yaptığımız görüşmelere dayanarak birlik görüşen Çin Komünist Partisinin yönetiminde çeşitli eğilimlerin birbirleriyle kıyasıyla bir mücadele halinde buldukları kanısına vardım.

Dün Çin Komünist Partisinin başkanı tarafından kabul edildim.

Mao'ya göre Çin Komünist Partisinin içinde üç gurup mevcut bulunuyor:

1- Bir sağ eğilimli gurup merkez komitesinin Kuomintang'a karşı izlediği politikayı haddinden fazla sert ve tehlikeli bulmaktadır. Bunlar Kuomintang'la anti-Japon bir cepheye daha sıkı bir işbirliği yapılması için savaşmaktadır.

2- Bir sol gurup Kuomintang'la işbirliği politikasının terk edilmesinden yanadır. Bunlar Çan Kay Şek ile ilişkilerin kesilmesinden çekinmeden bağımsız bir çizgi izlenmesini savunmaktadır.

3- Üçüncü gurup "Çin devriminin perspektiflerini bütünüyle kaybeden subjektivistlerden" oluşmaktadır.

Mao Çe Tung, gurupların temsilcilerinin adlarını vermiyor. Ama üçüncü gurubun başında Çu En Lay'in bulunduğunu sanıyorum.

Çeng-feng'in gelişigüzel bir olay olmadığı ortaya çıkıyor. Bu kampanyanın Çin Komünist Partisinin içindeki çeşitli eğilimlerin bir sonucu olduğu anlaşılıyor. Kampanyanın yöneticisi ise bizzat Mao Çe Tung'un kendisidir.

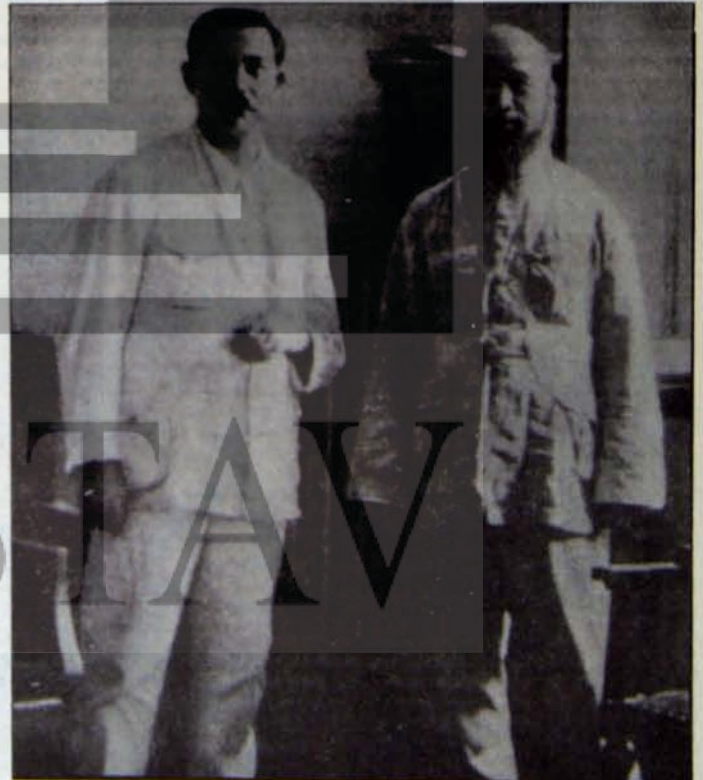
Bu sorun öylesine önemli ki, tüm dikkatimi üzerinde topluyorum. Çin Komünist Partisinin politik durumu doğrultusunda düşünmeye zorluyorum kendimi. Benden her şeyi saklıyorum. Ama Komintern'in gerçekleri bilmesi gerekir.

11 Haziran 1942

Mao Çe Tung, Komintern'in Çin'le ilgili çizgisinin yanlış olduğu düşüncesinde görünüyor. Wang Ming Komintern'in politikasının kabul edilmesinden yana. Liu, Po Ku, Lo Fu proletaryacı bir enternasyonalizmden yana görünüyorlar ve Sovyetler Birliği Komünist Partisiyle kardeşçe ilişkiler sürdürülmesini istiyorlar.

Çin Komünist Partisinin iç durumu iç açıktı olmaktan uzak. Bu konuda açık bir fikre sahip olmak için henüz yeterli kadar bilgi yok elimde. Bana aldıkları göstermeye azami dikkat ediyorlar. Mao'ya gelince, O, son derece aralıklı buluşmalarımızda işi aşırı nezaketle örtbas etmeye gayret gösteriyor.

Önümüzdeki sayıda: BİR HAYATI ÇİZGİ



Sun Yat Sen ve Sovyet temsilcisi Michal Borodin

# KARTAL KANATLI KANARYA

MESUT ODMAN

Kapitalizm başlangıçta sanata kuşkuyla baktı. Para getirmiyordu sanat. Ama sonraları, işçi sınıfının mücadelesi sanat alanında da geliştikçe, kapitalizmin bakışı değişti. Sanat tehlikeli olmaya başlamıştı. Çeşitli ülkelerin burjuvazileri, öncelikle işçi sınıfının siyasal mücadelesinin gelişim düzeyine bağlı olarak, değişik önlemlere baş vurdular: sanatçıları "kabul edilebilir", hatta "ödüllendirilebilir" olacakları sınırlar içinde tutmaktan, tehlikeli ve iflah olmaz gördüklerini yola getirmeye, olmazsa unutturmaya, o da olmazsa yok etmeye kadar. Bunlara örnek vermek güç değil. Herkes bir-iki örnek sayabilir. Burada değineceğimiz, Türkiye'de pek bilinmeyen bir örnek.

24 Ocak 1976 günü telekster, Amerika'dan bütün dünyaya birkaç satırlık bir haber geçtiler. Zenci şarkıcı ve oyuncu Paul Robeson oldu. Bütün dünya halkları, hayatı boyunca barış, özgürlük ve sosyalizm için savaşmış bu insanı saygıyla andı.

Paul Robeson, 1860'ların eski bir kölesinin oğlu olarak, 9 Nisan 1898'de ABD'nin Princeton kentinde doğdu. Rutgers Üniversitesinin en başarılı öğrencilerinden biri olduğu yıllarda, üstün sporcu yetenekleriyle de dikkati çekti. Çok iyi bir futbol, beyzbol, basketbol oyuncusuydu. (Hatta ileriki yıllarda, Amerikan futbolunun gelmiş geçmiş en büyük iki savunma oyuncusundan biri olarak gösterilmiştir.) Daha sonra Columbia Üniversitesinde hukuk öğrenimi gördü ve yirmi yaşlarındayken New York Barosuna girdi. Çok başarılı bir hukukçu olmasına karşın, Columbia'da başladığı tiyatro oyunculuğunu seçti. Ünlü yazar Eugene O'Neill'in iki eserindeki oyunlarıyla hayranlık kazandı.

İmparator Jones adlı oyunun bir sahnesinde

kısa bir ezgiyi ısıklı çalması gerekirken, şarkı olarak söylemek istemesi Robeson'un büyük bir yeteneğini daha ortaya çıkardı. Robeson 1925'de New York'da ilk büyük konserini verdi. Olağanüstü bir bas olduğunda bütün muzikçiler birleştiler.

Robeson, tiyatro oyunculuğunun doruğuna Othello rolüyle ulaştı. 1930'da Londra'da ve 1943-45 yıllarında New York'ta Othello'yu oynadı. Othello, 296 oyunla, bütün zamanların New York'ta en uzun süre sahnedeki Shakespeare oyunu oluyordu.

Robeson, Othello yorumuna ilişkin olarak şunları söylüyordu: "Othello'nun sorunu, benim kendi halkımın sorunudur. Bir kıskançlık sorunu olmaktan çok, bir ırk çatışması, bir onur sorunudur bu". Daha sonra da, bütün dünyaya tanıttığı bir Amerikan halk şarkısındaki "yaşamaktan yorulmuş, ölümden korkuyorum" dizesini çizecek, "ölmeye kadar savaşmam gerek" diyecektir.

1949'da İngiltere, Danimarka, İsveç, Sovyetler Birliği, Çekoslovakya'da konserler verir; Çince'den Rusça'ya, İbranice'den Fransızca'ya kadar pek çok dilde türküler söyler. Çelik işçileriyle grev gözcülüğü yapar, Afrika Sorunları Konseyi Başkanlığını yürütür. Çevirdiği on filmden biri olan "Özgürlük Şarkısı", Gana'nın ikinci bağımsızlık yıldönümü törenlerinde gösterilir.

O sıralarda, Nâzım Hikmet hapisnede açık grevindedir. Dünya kamuoyunu ayağa kaldıran "Nâzım Hikmet'e Özgürlük" kampanyasına o da katılır. Amerika'nın ilerici kamuoyuna seslenerek şunları söyler: "Amerikan ulusunun bütün ilerici güçleri, büyük şairi kurtarmak için birleşmelidir. Amerikan ulusunun kültürünü gerçekten seven yazarlarımız, ressamlarımız, aydınlarımız protesto sesini

26 OC AK GÜNÜ ÖLEN ÜNLÜ ZENCI ŞARKICI VE OYUNCU PAUL ROBESON'U. BÜTÜN DÜNYA HALKLARI. HAYATI BOYUNCA BARIŞ, ÖZGÜRLÜK VE SOSYALİZM İÇİN SAVAŞMIŞ BİR İNSAN OLARAK ANIYOR. BİZİM HALKIMIZA DA HOŞ GELECEKTİR ONUN SESİ. MÜCADELEMİZE GÜÇ KATACAKTIR.

yükseltmelidir. Sesimizi, susturmak isteyenler gibi, Nâzım da duyacaktır. Hemen harekete geçerek, büyük ulusal şairi, Türkiye emekçileri, Amerika ve bütün dünya için kurtarabiliriz".

1949 yılının 4 Eylül günü New York eyaletinin Peekskill kentinde, Amerikan kapitalizmi Robeson'un konserine çapulcularını saldırtır. Yüzlerce insan ölür. Robeson ölümden güç kurtulur. Oysa aynı Amerika, topu topu üç-beş yıl önce, "insan ilişkilerinin gelişmesine yaptığı dikkate değer ve seçkin hizmetlerinden ötürü" ona Abraham Lincoln Madalması vermişti.

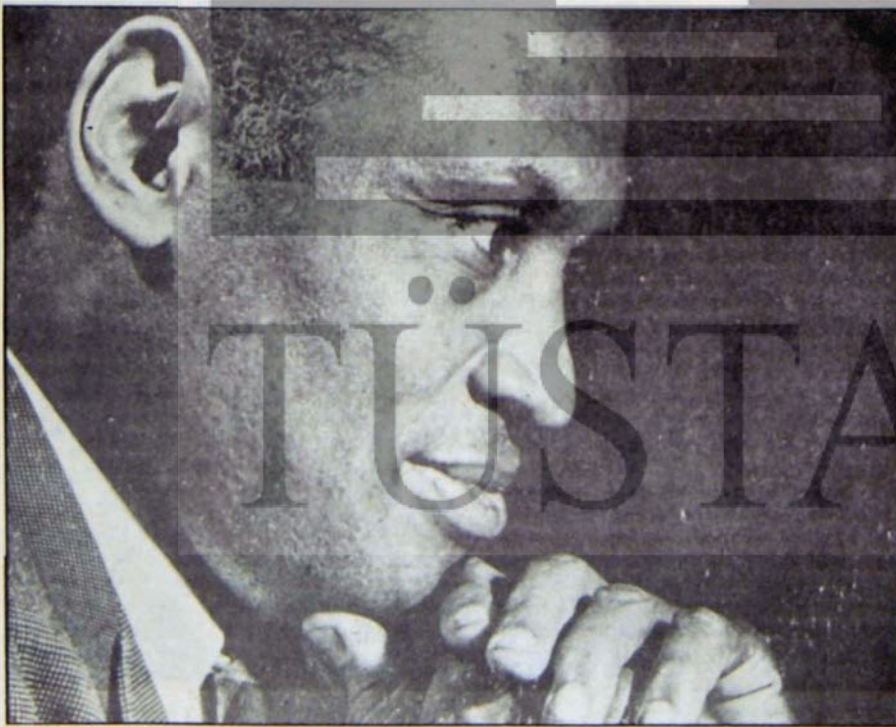
Soğuk savaş döneminin Amerika'daki başlıca boy hedeflerinden biri olur Robeson. "Amerikan Aleyhtarı Faaliyetler Komisyonu"nun karşısına çıkar. Birçokları tatlı hayat uğruna en aşşğılık bir işbirlikçiliği seçerken, o, sonuna kadar devrimci namusunu korur. (İhanet Yılları, s. 189-210). O yıllarda Amerika, Cumhurbaşkanı Eisenhower'ın ağzından, "uluslararası kültür alışverişinin geliştirilmesini" ister. Oysa aynı Amerika, Robeson'un birkaç ay içindeki 25 dilekçesini geri çevirerek ona pasaport vermez. Bu yüzden Robeson, tiyatro ve sinema eserlerinde oynamasa, konserler ve konferanslar vermesi için, İngiltere, Galler, İskoçya, Sovyetler Birliği, Avustralya, İsveç ve Fransa'dan gelen çağrılara katılamaz. Böylece, "uluslararası kültür alışverişinin gelişmesi" kösteklenmiş olur.

Dünya Barış Konseyinin, Uluslararası Barış Nişanını alacak ilk adayların listesi yayımlandığı zaman Paul Robeson'la Nâzım Hikmet'in adları yan yana gelmişti. Nâzım'ın 1955'te yazdığı, biri "Balık tutuk yiyeceğim/ Elimize değen ölür/ Bu gemi bir kara tabut/ lumbarından giren ölür" diye başlayan dört şiirini Robeson türküleştirirdi. Helsinki'de yapılan Dünya Barış Konseyinin bütün kıtalardan gelen delegeleri, iki büyük sanatçının işbirliğinden doğan bu olağanüstü eserleri Robeson'un sesinden dinlediler. O türküler bizim halkımız da dinlemelidir artık.

Robeson'un, insanlığın bu yığıt, bu yetenekli evlâdının hayatını, gurur gürlü çınlayan sesini bizim halkımıza da tanıtmalıyız mutlaka. Bizim halkımıza da hoş gelecektir onun sesi, mücadelemize güç katacaktır.

Paul Robeson'un anısı önünde Nâzım'ın dizeleriyle eğiliyoruz:

"Bize türkülerimiz söyletmiyorlar, Robeson  
inci dişli zenci kardeşim  
kartal kanatlı kanaryam  
Türkülerimizi söyletmiyorlar bize.  
Korkuyorlar Robeson  
Şafaktan korkuyorlar,  
Yağmurdan çırcıplak yıkanır gibi ağlamaktan,  
sımsıkı bir ayayla dişler gibi gulmekten  
korkuyorlar.  
Sevmekten korkuyorlar, bizim Ferhad gibi  
sevmekten  
(Sizin de bir Ferhad'ınız vardır elbet Robeson,  
adı ne?)  
Tohumdan ve topraktan korkuyorlar,  
akan sudan ve hatırlamaktan korkuyorlar.  
Ne iskonto, ne komisyon, ne vade isteyen  
bir dost eli  
sıcak bir kuş gibi gelip konmamış ki avuçlarının  
içine.  
Umitten korkuyorlar Robeson, umitten  
korkuyorlar, umitten.  
Korkuyorlar, kartal kanatlı kanaryam  
Türkülerimizden korkuyorlar."



# KÜÇÜK BİR KAYIKTALAR

CIHAT OZAYDIN

Politika Gazetesinin 17 Ocak 1976 tarihli sanat sayfasında Selim İleri'nin "Estetik Üzerine" adlı bir yazısı yayımlandı. Selim İleri Marksist düşünce estetiğinin Türkçede bilinmemesinden yakınmakta, Lukacs'ın "Çağdaş Gerçekçiliğin Anlamı"nı ikinci kez okuduğunu söylemekte. Yazarın Lukacs'ı ikinci kez keşfetmesinin okur açısından ilginç bir yanı yok. Nedir, Selim İleri Lukacs'ın eleştirel gerçekçilik ile toplumcu gerçekçilik konusunda yazdıklarından iki tümceyi aktararak, ilerici okura bir süredir uygulanan beyin yıkama yöntemine Lukacs'ı araç etmekte. Yazarın, Lukacs'dan alıntıladığı sözler şunlar: "Bugün toplumcu ve eleştirel gerçekçilik siyaset ve sanat alanında gerici güçlere karşı girişimleri savaşta birleşiyorlar. Lenin her zaman demokratik burjuva devrimi ile işçi sınıfının devrimi arasında bir Çin Seddinin olmadığını öne sürmüştür."

Selim İleri'nin bu sözleri aktarmasının küçük hesabını yazısının sonuna doğru öğreniyoruz. Yazar, Lukacs'ın Marksist-Leninist, sert acımasız bir eleştirmen olduğunu söyledikten sonra şunları söylüyor: "Çeşitli yöntemleri gösteren, ama çeşitli açılımlara ulaşamayan Türk Hikâyesini anımsayalım. Sabahattin Ali'yle Sait Faik'i. Ortalıkta fırtınalar estiren "burjuva gerçekçiliği" sözlerini, bir de... Lukacs'ın batılı yazarlar için söylediklerini biim edebiyatımıza uygulayacak olursak, pek çok kişinin söyledikleri güme gider gibi geliyor bana."

Lukacs ödün vermeyen kişiliğine karşı eleştirel gerçekçilik ve toplumcu gerçekçilik arasında bir kesişme noktası olduğunu söylemekle Marksist düşünceye ters düşüyor (!) Lukacs revizyonisttir (!) Devrimci cepheye mal edilmek istenen sekterliğin kotarılmasının gizli hesapları bunlar. Oyunun öte yanı, Marksist eleştirinin klasiklerini okumayan ilerici okurun yanlışlamaya itilmesi. Okur, Lukacs'ın bu iki tümcesini okuyunca, eleştirel gerçekçilik ile toplumcu gerçekçilik arasında pek de derin bir ayrılık olmadığını sanacak, toplumcu sanatı ve eleştiriyi kıyasıya savunanlara kuşkuyla bakıp onlar hakkında kafasında dogmatik, mekanik cinsinden yargılar yer edecek. Böylelikle küçük burjuva akımı bir virus gibi tüm yazını eline geçirecek. Bir süre önce aynı gazetede Mehmet Doğan da, Neruda'nın bireysel yaşamından örnekler veriyor, bir kapitalistle kurduğu dostluğu, Amado'nun romanda daha az politik olmasını olumlu bulmasını sıraladıktan sonra soruyordu: "Neruda, devrimci sanat ve edebiyata ve de Şili Devrimine ihanet etmemiş midir sizce?"

Örnekleri uzatmak mümkün. Bu yazıda Selim İleri üzerinde duracağız. Selim İleri'nin yazısı amaç ve yöntem açısından, bu çevrelerin 1975'i değerlerken ele aldığı ilkelere yola çıkıyor. Lukacs'a değinmesi dolayısıyla S. Ali-Sait Faik tartışmasında taraf olan devrimci yazarlara sinsî saldırısı hakettiği yanıtın verilmesini zorunlu kılıyor.

Yazarın söz konusu ettiği kitapta Lukacs, eleştirel gerçekçilik ile toplumcu gerçekçiliği elli sayfada inceler. Yapıtı sosyalist bilince okuyanlara Selim İleri'nin ve yazdığımız yazının yeni bir şey getirmediği açık. Ne ki açıklık küçük burjuva çevrelerin suyu bulandırmasına engel değil. Birkaç söz söylemek onun için gerekli ve kaçınılmaz.

Lukacs, eleştirel gerçekçilik ile toplumcu gerçekçilik arasındaki önemli ayrımları uzun uzun sıralar. Göz önünde bulundurduğu önemli kıstaslardan ikisi "perspektif" ve "betimleme"dir. Lukacs'ın "perspektif"den amaçladığı; yazın, siyaset, öğretici bağlamında toplumcu yazarın savaşımının, sosyalist devrimi başarmaya yönelik olmasıdır. Lukacs'a göre eleştirel gerçekçi yazar toplumculuğu benimse bile yapıtı olguların dışardan betimleniş olarak kalır. Ancak toplumculuğu kuracak toplumsal güçlerin içerden belirlenmesi ise, o yapıta toplumcu gerçekçi sıfatını verir. İleri'nin alıntı yaptığı sözler Lukacs'ın iki anlayış arasındaki ayrımların birleştiği tek genel noktanın ifadesidir. Kapitalist düzene başkaldırı. Ne ki sosyalist toplumu kuracak yeni insanın niteliklerini bulup çıkarma ancak toplumcu gerçekçi çizgide netleşir. Bu da temelde, Lukacs'ın öne çıkardığı "perspektif" yani politik çizgi sorunudur.

Güncel politik havaya göre Marksist düşünün ustalarından, konunun bütünselliğinden koparak alıntı yapmak, alıntıyı istenilen yöne doğru koşullandırıcı veri biçiminde kullanmak küçük burjuvanın eski taktiği. Bu taktik zaman zaman sınıflarının kaçınılmaz sonucu geciktirici, bağışlatıcı, günah çıkarıcı yakarıca da dönüşür. Bizim yapacağımız alıntılarda Lukacs, Lukacs'ı yanıtlayacak(!)

"Toplumcu gerçekçilik gerçek bir durumdan çok bir olabirliklidir; bu olabirliğin gerçekleşmesi ise karmaşık bir iştir. Sadece Marksizmi öğrenmek (hatta sadece toplumcu akıma katılmak ya da parti üyesi olmak) bu iş için yeterli değildir. Bir yazar bu yollardan yararlı şeyler öğrenerek bir takım düşünsel ve ahlâksal sorunların bilincine varabilir. Fakat gerçekçiliğin bu "sahici bilinci"ne uygun düşecek bir estetik biçim bulmak, "sahte burjuva bilinci"ne böyle bir biçim bulmaktan daha kolay değildir."

"...Bütün bu söylediklerimiz eleştirel gerçekçilikle toplumcu gerçekçilik arasında aslında bir ayrım yokmuş izlenimini verebilir. Oysa, aradaki benzerliklere rağmen, önemli nitel değişiklikler vardır. Bu değişiklikler, toplumcu gerçekçiliğin tanımlı gereği içerdiği somut perspektifin ve "doğru bilinç" in sonuçlarıdır."

Yöntem, küçük burjuva yazını çevrelerinde pek değişmiyor. Düşünce mantıkları onların, aynı doğrultudan dışarı çıkmalarına izin vermiyor. Dolayısıyla kendi içlerinde tutarlı bir bütün görünümündeler. Büyük bir gazetenin sanat sayfasında toplumcu sanat ve düşünce ölçüğünün hastalıklı yapılarıyla özdeşleşmiş biçimi ilerici okura sol adına sunuluyor. Yanlışlarının sinsi bahçelerinde sosyal-demokrat iktidar düşleri, Kültür Bakanlığında dek uzanıyor. Bireysel hesapları, yazının sorunu yapıp öne sürülüyor. Devrimci bilincin gelişmesi onlara kızıl umacı gibi gözüküyor. Yaprak dökümünde tutunacakları tek dal, Sait Faik onları kurtaramıyor. Çünkü bilmiyorlar ki dadacılar, gerçeküstücüler nasıl Fransız toplumcu akımına neden olmuşsa (garip Lukacs da böyle düşünüyor!), Sait Faik ve yandaşları da devrimci yazının gelişmesine katkıda bulunmuştu. Tedirginliklerinde, kuşkularında haklılar; çünkü korktukları en istemedikleri biçimde başlarına gelecek. Direnmeleri, sonucu değil yalnızca savaşımın biçimini etkileyecek.

Küçük bir kayıktalar... Bindikleri kayak, doğayı alt üst eden tayfun karşısında parçalanmaya çoktan başladı. Tek zenginlikleri geceler ve düşlere sonsuz kavuşacaklar, tek fiyatları burjuvalık karartacak bilinçlerini... "Yeni insan" meraklanıp tarihe baktığında, küçük burjuvanın tarihsel yazgısını öğrenecek, biraz da acıyacak belki, kimbilir...

"... Edebiyatta ideolojiye bağlılık sorunuyla ilgili çelişkiler, siyaset ve iktisat alanındakinden çok daha karmaşıktır. Merak, yenilik için yenilikten hoşlanma, kapitalizme karşı romantik bir düşmanlık, aşırı yenilikçi bir sanatçının toplumculuğu benimsemesine yol açabilir. Böyle bir sanatçı kendisinin "biçimler"de yaptığı "devrim" in toplumcu devrimle özdeş olduğuna, hatta bu devrimin gerçek ifadesi olduğuna inanabilir."

Lukacs'ın dediği gibi Lenin engin bir bilimsel hoşgörüyü sahipti. Lenin, Gorki'ye yazdığı bir mektupta her felsefenin hatta idealist olanının bile yararlanacak bir veri içerdiğini söyler. Yalnız bir şeyi eklemekte yarar var. Lenin idealist felsefe derken yazınsal plânda, Gorki'nin yapıtlarına yansıyan "devrimci romantizm"i düşünüyordu. Materyalist düşünceyi kendine kılavuz edinenin, diyalektiğin gereği idealist düşünceden de yararlanması doğaldır. Ama Selim İleri yakınmakta haklı. Hegel diyalektiğini hem de Suut Kemal Yetkin'den öğrenenin idealist diyalektikle nalıncı keseri örneği kendine yontması anlaşılır bir tavrıdır.

Lenin'in bir yazısındaki saptamayı anmanın sırasıdır: "... Geri kalmış yahut gelişmeleri gecikmiş ekonomiler, Marksizmin ancak bazı yanlarını bünyelerine alan, genellikle burjuva dünya görüşünün bütün geleneklerinden, özellikle de burjuva demokrasisi dünya görüşünden kararlı bir kopmayı gerçekleştiremeyen destekleyicilerin ortaya çıkmasına her zaman sebep olur." (Collected Works, vol.16, çev: Uluğ Nutku-Türkiye Defteri)

Kimin söyledikleri ya da kimler güme gidiyor dersiniz..

sovyetler birliği  
komünist partisi  
tarihi

b.ponomarev

teoride ve pratikte  
burjuva demokrasisi

a.mishin

Bilim Yayıncılık Limited Ortaklığı  
Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş - İstanbul

# BABIALI YOKUŞUNDAN YUVARLANANLAR

FAŞİST TIRMANIŞA, BAB-I ALİ BASINININ BİR KORO HALİNDE KATILMASINDA BAZI ÇOK TİRAJLI GAZETELERİN İÇİNE DÜŞÜKLERİ FİNANSMAN BUNALIMI ETKİLİ OLUYOR. MC HÜKÜMETİNİN VE FAŞİST TIRMANIŞIN EN BÜYÜK DESTEKÇİSİ SABANCI HOLDİNG'İN FİNANSMAN GÜÇLÜKLERİ İÇİNDEKİ MİLLİYET İÇİN KESELERİ AÇMASI: MİLLİYET'İN SIKI-YÖNETİM HEVESİNİ ARTIRIYOR.

SON ZAMANLARDA TÜRKİYE'DEKİ KAYNAŞMAYA PARALEL OLARAK BASIN PİYASASININ DA HAREKETLENDİĞİ GÖRÜLÜYOR. BU HAREKET İÇİNDE BİR KÜÇÜK VE "İLERİCİ" GAZETİYİ BİR "İLERİCİ" AJANSIN MAOCU KOMAN DOLARLA ORTAKLIK KURARAK SATIN ALMAK İÇİN GÖRÜŞMELERE BAŞLADIĞI BİLDİRİLİYOR.

Bab-ı alî Türkiye'de basın hayatının merkezi. Basın mensupları tarafından "bizim yokuş" diye bilinir. Bu yokuşa başlayan "tırmanma" alışkanlığı, Bab-ı Ali mensuplarının çoğunun ruhuna işlenmiş. Yokuş ceridesinin büyük bölümü faşist tırmanışa koro halinde katılıyorlar. Ama hepsinin ayrı bir stili var. Kimi açıktan açığa uluyor, kimi daha inceden yapıyor bu işi. Küreklere aheste çekerek mehtabı uyandırmayacaklarını sanıyorlar.

## "AKILCI" SÖZCÜ VE "USTA" GAZETECİ

Yürüyüşün önceki sayılarından birinde "uluslararası sermayenin akıllı sözcüsü" olarak tanımlanan bir başyazar, ceridesinde, tırmanışa kendi "objektif ve akıllı" üslubu ile katılıyor.

Her kimse, bu ceridenin haber seçicisi, Anadolu Ajansı en az kendisi kadar güvenilir ve "objektif" bulunduğu için olsa gerek, Pazarlık olaylarını "TÖB-DER üyesi bir öğretmenin Ülkü Ocakları binasına dinamit atması" ile başlatıyor. Bu haber söylediğimiz gibi Anadolu Ajansı kaynaklı ve cerideciler bu haberi böylece yayınlamakta hiç bir sakınca görmüyorlar.

Aynı ceridenin başyazarı, Malatya olayları üzerine "korkulanın başa geldiğini, solun da artık terör hareketlerine başladığını" ilan ediyor. Ama AP'li Sebati Ataman'ın konuşmasından sonra "soldaki terörcülüğün çok sınırlı bir gruba özgü olduğunu" kabul etmekte gecikmiyor.

"Türkiye'nin en çok satan gazetesi" de kendi "büyük" olanakları ile tırmanışa katkıda bulunmaya devam ediyor. Zeytinburnu "operasyon"unda muhabirleriyle hazır bulunan bu ceride, kan gördükçe coşuyor, azıyor: "Anarşistler Bombalandı", "Anarşist Avı" ve bunların dışında bol bol kanlı resim. Ancak bu ceridenin faaliyetleri sadistçe bir dürtüklemekten öteye geçiyor. Çeşitli ihbarlar ve "ilginç" açıklamalar ancak bu cerideye yer alıyor. Örneğin bir başlık şöyle: "Anarşistler Bir Devlet Büyüğünü Kaçıracaktı". Burada, ceridenin kan ve ölüm merakını anlamak kolaylaşıyor. Malatya'dakiler "bombalanmayıp" yakalansalardı, böyle balonları uçurmak daha bir güçleşecekti. Kurdun dumanlı havayı sevdiği gibi, ceride de kanı bundan seviyor; olaylar üzerine spekülasyonlar yapmak böyle bir ortamda daha kolay oluyor.

Ceridenin ikinci büyük hizmeti, büyük bir gazetecilik örneği. Ve bu gazetecilik en çok Bab-ı Ali'nin uluyan kesiminde rağbet buluyor. Ceridenin bir usta gazetecisi, Ecevit'in, "MC İktidarını düşürebilmek için çeşitli doğu milletvekillerine federasyon vaadettiği" haberini patlatıyor. "MHP'li" gazeteyin "en eski ve doğru haber almakla tanınan" kişi olarak lanse ettiği bu ceride mensubunun "doğru" haberlerinin kaynağı bir çok kişinin malumu. MHP'li gazeteğe göre bu usta gazetecinin haberi "ordu çevrelerinde büyük aksiler uyandırmış". "En yüksek tirajlı" ceridenin yaptıkları bunlar. Bu ceride ile kan akrabalığına sahip bir başka



ceride de kan tacirliğini iyi becerdi. Malatya olaylarına ilişkin resimlerle dolu sayısının, Malatya'da tanesi 10-15 TL. den alıcı bulunduğu söyleniyor.

## KARATAŞA İLK İHTAR

Yalçıntaş'ın başına neler geldiği biliniyor. Aynılırken, Bab-ı Ali'nin sağ cerideleri oldukça sert bir biçimde veryansın etmişti, gerçekte korkaklıktan başka bir suçu olmayan Yalçıntaş'a.

Aynı tedirginliği Karataş'ın göstereceği sanılmamalı. Çünkü Karataş hem onlar için "daha sağlam" biri, hem de Yalçıntaş'ın deneylerinden ders almış olması gerekir.

Yine de Karataş'a ilk ihtarı Orta Doğu çekti: "Ankara ve İstanbul Barolarının idarecileri tarafından TRT Genel Müdürlüğü ve Cumhurbaşkanlığı'nın tutumu ile ilgili olarak verilen beyanların TRT bültenerinde yer alması büyük bir hata olmuştur. Önceki gün Töb-Der adlı teşekkülün Pazarlık hadisesi hakkında yayınladığı bildirisinin bültenlerde verilmesi ise hatanın katmerlisidir. Genel Müdürlüğe gelmesi ile Türk milletine büyük ümitler veren Prof. Karataş'ın bu türü hataların işlenmesine süratle son vermediği takdirde TRT'nin kurtarılması imkanının bulunamayacağını önemle hatırlatmak isteriz" (Erol Güngör, 28 Ocak 1976)

Şimdi MC İktidarının nasıl bir TRT istediği daha iyi anlaşılıyor mu?

## ESKİ TRT'YE NİÇİN KIZIYORLAR?

Sağ basın, zamanında TRT'deki Cem yönetimi-ne söylemediğini bırakmamıştı. Bu karşı çıkışın

nedenleri olarak çeşitli gerekçeler ileri sürüldü: Yok Cem şuymuş, TRT komünistlerin eline geçiyormuş vs vs. Orta Doğu'nun 29 Ocak tarihli sayısında Cem TRT'sine bu denli hızlı çıkışın asıl gerekçesi açık bir biçimde sergilendi: "Ne kadar beyinsiz, ahmak ve cahil Marksist özenticisi varsa, roman deyince ekranda, şiir deyince ekranda, ekonomi, deneme, felsefe deyince ekranda, geri zekalı suratlarıyla mahremiyetimize kadar giriyordu." (Manzara-Ahmet Güner Orta Doğu 29 Ocak 1976) Şimdi anlaşılıyor mu asıl gerekçe? Siz istersiniz böyle "surat"ların "mahremiyetinize" girmesini? Onun bunun mahremiyetine girenlerin TRT'ye bir daha girememesi doğal değil mi?

## SAG BASININ GETİRDİĞİ BAŞKA AÇIKLIKLAR

Bugüne dek düşünülüp de gerekçesi, nedeni bulunamayan birçok meseleye sağdaki kalemler yeterli açıklığı getiriyorlar. TRT'ye yapılan hücumların gerekçesini anladık; "mahremiyete girme". Peki ya gençlerin solcu oluşu nasıl açıklanmalı? İlim adamlarının, şunun bunun bu işe kafa yormasına gerek kalmadı. Çünkü Son Havadis'in ünlü sol uzmanı Emin Aytekin uzun çalışmalar sonucu bulmuş gençlerin solcu oluşu nedenini. Üzerinden biraz zaman geçti, ancak yine de aktarmakta yarar var: "Yaygın ve etkili yeraltı örgütleri ile gençleri avlayarak onlara 3.500 liradan başlayan aylık tahsis edilmekte, sekiz adedine devrim nikahı ile bir kadın ve her birine ihtiyaca göre birer otomobil verilerek suretiyle etkinleştirilmiş örgütlerini genişleterek..." (Son Havadis, Vuruşan Gençler, 17 Ocak 1976)

Şimdi, gençler solcu olmasın da ne olsunlar!